

**បង្រៀនបណ្តុះបណ្តាលឯកសារកម្ពុជា**

**សែម ហៀន ហៅ តឹម I 00569**

**មុខងារ : លេខាធិការសេនាត**

**ជួបសម្ភាសជាមួយលោក ហៀន អាយុ ៥២ ឆ្នាំ ជាម្ចាស់ប្រវត្តិរូប**

**រស់នៅក្នុងភូមិអណ្តាត ឃុំបាក់ស្នា ស្រុកបារាយណ៍ ខេត្តកំពង់ធំ**

**ធ្វើនៅថ្ងៃទី ២៨ កុម្ភៈ ២០០៥**

**សម្ភាសដោយ: ផាន់ សុផា**

សុផា: ខ្ញុំគឺជាបុគ្គលិកមកពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាណាព្យ ខាងស្រាវជ្រាវប្រវត្តិសាស្ត្រយើងជំនាន់  
ខ្មែរក្រហម ហើយខ្ញុំមកសួរពូនេះគឺចង់ដឹងពីប្រវត្តិរូបសព្វដែលរស់នៅក្នុងជំនាន់ហ្នឹង ដើម្បីយក  
ទៅសរសេរជាឯកសារទុកទៅថ្ងៃក្រោយអោយក្មេងៗ បានដឹងថាអ្នកដែលទៅធ្វើការនៅជំនាន់  
ហ្នឹងអីយ៉ាងម៉េចៗណាព្យ?

ហៀន: សម័យប៉ុលពតដែលខ្ញុំបានចូលទៅក្នុងខែឆ្នាំ ១៩៧៥ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងថ្ងៃ ៤ ខែ ៤ ឆ្នាំ ៧០ ។

សុផា: អីពូនខ្ញុំសួរពូ តើពូមានឈ្មោះអីដែររាល់ថ្ងៃនេះ?

ហៀន: ឈ្មោះហៀន ។

សុផា: ឈ្មោះអីហៀន?

ហៀន: សែម ហៀន ។

សុផា: ពូកើតនៅឆ្នាំណាដែរ?

ហៀន: កើតនៅឆ្នាំប៉ុន្មានទេប៉ុន្មានឯងដកមើលៗ ។

សុផា: ឆ្នាំខ្មែរឆ្នាំអីដែរ?

ហៀន: ឆ្នាំខ្មែរខ្ញុំកើតនៅឆ្នាំមមី ។

សុផា: មកដល់តើអាយុប៉ុន្មានហើយ?

ហៀន: ខ្ញុំអាយុ ៥២ ។

សុផា: ពូកើតជានៅភូមិណាដែរ?

ហឿន៖ កំណើតកើតជានៅភូមិបាក់ស្នាគ្រោម ។

សុដា៖ ឃុំ?

ហឿន៖ ឃុំបាក់ស្នា ស្រុកបារាយណ៍ ខេត្តកំពង់ធំ ។

សុដា៖ ចុះរាល់ថ្ងៃលោកពូរស៍នៅក្នុងភូមិអីដែរ?

ហឿន៖ រាល់ថ្ងៃខ្ញុំរស់នៅក្នុងភូមិអណ្តាត ។

សុដា៖ ឃុំ?

ហឿន៖ ឃុំបាក់ស្នា ។

សុដា៖ ស្រុក?

ហឿន៖ ស្រុកបារាយណ៍ ។

សុដា៖ ស្រុកបារាយណ៍ខេត្តកំពង់ធំនិងដដែល?

ហឿន៖ បាទ ។

សុដា៖ ឪពុកពូឈ្មោះអីដែរ?

ហឿន៖ ឪពុកខ្ញុំឈ្មោះសែម ។

សុដា៖ ចុះម្តាយ?

ហឿន៖ ម្តាយឈ្មោះយុត ។

សុដា៖ ពូមានបងប្អូនប៉ុន្មាននាក់?

ហឿន៖ បងប្អូនខ្ញុំ៤ នាក់ ។

សុដា៖ ចុះរាល់ថ្ងៃនៅរស់ប៉ុន្មាននាក់?

ហឿន៖ សព្វថ្ងៃនៅសល់តែពីរទេ ។

សុដា៖ មួយនៅរស់និងឈ្មោះអីគេដែរ?

ហឿន៖ ឈ្មោះស្រីសុទ្ធ ។

សុដា៖ ស្រីឬប្រុស?

ហឿន៖ ស្រី ។

សុដា៖ ចុះបាត់ពីរនាក់នោះ?

ហឿន៖ មួយបងទី៣គាត់ស្លាប់ដោយរោគជំងឺរបស់គាត់ ហើយបងទី១ស្លាប់ដោយសារប៉ុលពតសម្លាប់ ។

សុដា៖ ឈ្មោះអីគេដែរ?

ហៀន៖ ឈ្មោះអី ចេស ។

សុជា៖ ចេសហៅអំប៊ុនហ្ន៎?

ហៀន៖ ប៉ាៗ!

សុជា៖ រាល់ថ្ងៃពុំមានកូនចៅប៉ុន្មាននាក់?

ហៀន៖ មាន៥ នាក់ ។

សុជា៖ ប្រពន្ធឈ្មោះអីដែរ?

ហៀន៖ ប្រពន្ធឈ្មោះ ឡំ លី ។

សុជា៖ អាយុប៉ុន្មានហើយ?

ហៀន៖ អាយុ៤១ ។

សុជា៖ គាត់នៅនឹងដួះនឹងដែរ រាល់ថ្ងៃនេះ?

ហៀន៖ គាត់នៅនឹងដួះនឹងដែរ ។

សុជា៖ ពូប្រកបរបរធ្វើការអីដែរ?

ហៀន៖ ខ្ញុំប្រកបរបរធ្វើស្រែចំការធម្មតាទេបង ។

សុជា៖ ចុះក្រៅពីធ្វើស្រែ?

ហៀន៖ ក្រៅពីធ្វើស្រែទៅធ្វើចំការបន្តិចបន្តួច ។

សុជា៖ មានដីចំការដែរ?

ហៀន៖ ដីចំការកាប់នៅត្រើយម្ខាងណោះ ។

សុជា៖ ជិតស្ទឹង?

ហៀន៖ បាទជិតស្ទឹង ។

សុជា៖ ស្ទឹងអីគេអាន?

ហៀន៖ ស្ទឹងនេះ ស្ទឹងជីនិតយើងនេះ ។

សុជា៖ ហូរពីណាមកដែរ?

ហៀន៖ ហូរពីភ្នំដីពីក្បាលទឹកដី ។

សុជា៖ ចុះពួករាល់ដែលនៅតូចពុំមានប្រាក់រៀនអីដែរអត់?

ហៀន៖ កាលនៅពីរតូចពុំមានប្រាក់រៀនត្រឹមថ្នាក់ទី១២ពីសង្កមទេ ។

សុជា៖ ហើយពុំមានប្រាក់ប្រចាំខែទេ?

ហៀន: បួសអត់បានទេ ព្រោះសម័យប៉ុលពតកើតឡើងទៅគេរសាយពីសង្ឃទៅក៏អត់បានបួសទៅ ។

សុជា: អីញ្ចឹងអត់បានបួសទេ?

ហៀន: នឹងហើយ ។

សុជា: កាលរៀនពូរៀននៅឯណាដែរ?

ហៀន: រៀននៅបាក់ស្នា ។

សុជា: រៀនបានតែមួយឆ្នាំទេ?

ហៀន: បាទ! ។

សុជា: ហើយកាលរៀននឹងឈប់ដោយសារមូលហេតុអីដែរ?

ហៀន: ឈប់ដោយសារកើតសង្គ្រាម ដល់ពេលដល់ឆ្នាំ១៩៦៨និងស្រុកដុះសង្គ្រាមកើតខ្មែរក្រហម ចលាចលពេញភូមិពេញស្រុកទៅក៏បែកបាក់ទៅរសាយជួរទៅ ក៏អត់បានរៀនទៅ ។

សុជា: ចុះឈប់ពីរៀនតើពូធ្វើអីកេ?

ហៀន: ឈប់ពីរៀនខ្ញុំចូលធ្វើទាហានប៉ុលពតតែម្តង ។

សុជា: អត់មានថាដូចនៅធ្វើស្រែទេ?

ហៀន: អត់មានបាននៅធ្វើស្រែចំការអីទេ ។

សុជា: ពូចូលធ្វើទាហាននៅឆ្នាំ៧០ ហ្នឹង?

ហៀន: បាទ! នៅឆ្នាំ៧០ ។

សុជា: មុនដំបូងគេអោយធ្វើអីដែរ?

ហៀន: មុនដំបូងបងនៅជាយុទ្ធជនធម្មតាទេ ចូលទៅសមរភូមិនៅកំពង់ថ្មនេះ ។

សុជា: អានឹងនៅក្នុងកងអីរអីដែរ?

ហៀន: អានឹងអត់ទាន់នៅអីទេ ដូចថានៅកងទ័ពស្រុក ។

សុជា: ពីណាគេជាប្រធានគ្រប់គ្រងទ័ពស្រុកហ្នឹង?

ហៀន: ប្រធានឈ្មោះកូរ ។

សុជា: ចុះពូមានឋានៈជាអីដែរ?

ហៀន: ខ្ញុំនៅជាយុទ្ធជន ។

សុជា: ហើយរំលឹកនៅកំពង់ថ្មនិងយូរទេ?

ហឿន៖ វែកំពង់ថ្មចេនឡានិងវែក១ឆ្នាំ វែក១ឆ្នាំហើយបានបញ្ចប់អាចេនឡានិងទៅបានគេបញ្ជូនខ្ញុំទៅធ្វើទ័ព  
នៅមជ្ឈម ។

សុជា៖ ឆ្នាំណាដែលមកវែកនៅកំពង់ថ្មនេះ?

ហឿន៖ មកវែកនៅឆ្នាំ៧/១ ។

សុជា៖ អីពាងពូជលទៅបានជិត១ឆ្នាំដែរ បានគេអោយចូលទៅសមរភូមិ?

ហឿន៖ បា! ។

សុជា៖ ចុះគេមានបង្គាប់ត្រៀមយុទ្ធសាស្ត្រអីដែរ?

ហឿន៖ គេមុនដំបូងគេបង្គាប់ត្រៀមយោធានិងយុទ្ធសាស្ត្រហ្នឹង ។

សុជា៖ ហើយពេលដែលពូជលទៅបក្សដឹកនាំដំបូងនិង ពូជលទៅដោយសារមូលហេតុអីដែរ?

ហឿន៖ កាលនិងវាចេះ គេយោសនាថាកងទ័ពរណៈសិរីរុំដោះសម្តេចឪយ៉ែននិងណា អីពូជបងក៏មានអា  
ទុត្តមគតិមួយថាចង់រំដោះប្រទេសជាតិក៏ចូលទៅ ។

សុជា៖ កាលនិងតាមរយៈពិណាកេដែរ?

ហឿន៖ ខ្ញុំចូលតាមរយៈណា ហ្នឹងភ្លេចឈ្មោះគាត់ទៀត ។

សុជា៖ គាត់មានឋានៈជាអីដែរ?

ហឿន៖ ជាប្រធានយោធាស្រុក អ័!គាត់ឈ្មោះទុន ។

សុជា៖ ឈ្មោះទុន!

ហឿន៖ ពេលដែលចូលទៅប៉ុន្មាននាក់ អ្នកដែលនៅក្នុងភូមិដែលចូលទៅជាមួយនិងពូ?

សុជា៖ ចូលទៅមានគ្នា៤នាក់?

ហឿន៖ អាយុប្រហែលជាប៉ុន្មានដែរ ។

សុជា៖ ហើយទៅដំបូងគេមានប្រៀនពីនយោបាយបាយអីដែរ?

ហឿន៖ ទៅដំបូងគេបំពាក់បំប៉នពីនយោបាយគេតែរឿងប្រយុទ្ធជាមួយខ្មាំងទេ អោយយើងវារីនិស្សរតិ  
កុំអោយខ្លាចខ្មាំងខ្លាចអី គេអត់មានបំពាក់បំប៉ននយោបាយអីផ្សេងៗអត់ទេ អោយយើងពង្រឹង  
គោលជំហប្រឹងប្រយុទ្ធតស៊ូ ដែលថារំដោះទឹកដីរំដោះប្រទេសជាតិ ។

សុជា៖ ហើយមួយឪពុកពូមានអារម្មណ៍យ៉ាងម៉េចដែរពេលដែលពូចេញទៅដំបូង?

ហឿន៖ គឺគាត់បារម្ភណ៍ គាត់ព្រួយត្រង់ថាពូទៅសមរភូមិតាត់ខ្លាចពូមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ពាក់លីជីវិតណា ឬ  
មួយជាពិការ ដូចជាស្លាប់នៅសមរភូមិអីគាត់មានអារម្មណ៍ដែរ ។

សុជា: ហើយត្រូវសារពូក៏ទៅតែពូម្នាក់ឯងទេ?  
 ហឿន: បាទ! ទៅតែម្នាក់ឯងទេ គឺខ្ញុំហើយនិងបងបង្អស់មួយហ្នឹង ។  
 សុជា: អី! បងពូឈ្មោះអ្វីហ្នឹង?  
 ហឿន: បាទ! ឈ្មោះអំពៅចេស ។  
 សុជា: គាត់ទៅមុនពូ?  
 ហឿន: គាត់ទៅក្រោយខ្ញុំទេ ។  
 សុជា: អីពូឯងចូលទៅចូលជាយោធាស្រុក?  
 ហឿន: ចូលទៅយោធាស្រុក ។  
 សុជា: មុនឡើងទៅ គេអោយវ៉ែននិងពូហាត់រៀនយូរដែរបាន៥-៦ខែដែរ?  
 ហឿន: បានរយៈពេល៣ខែ ។  
 សុជា: មុនដំបូងគេអោយឡើងវ៉ែនក៏មានវ៉ែនបាយស្រុកអីដែរ?  
 ហឿន: អត់មានវ៉ែនទេ ចូលទៅសមរភូមិបណ្តោយកាន់កាំភ្លើងបណ្តោយ ។  
 សុជា: នៅពេលឆ្នាំណាដែល ចូលសមរភូមិនៅកំពង់ឬបានតែមួយដងនឹងទេ?  
 ហឿន: បាទ! រហូតបំបែកសមរភូមិកំពង់ឬទៅបានគេបញ្ជូនពូទៅសមរភូមិនៅកំពង់ចាម ។  
 សុជា: នៅឆ្នាំណាដែរ?  
 ហឿន: នៅឆ្នាំ១៩៧១ ។  
 សុជា: អានិងចុងឆ្នាំហើយ?  
 ហឿន: នឹងហើយ ។  
 សុជា: អានិងជាទីពឹងវិញ?  
 ហឿន: នៅជាទីពឹងជួប ។  
 សុជា: ពីណាគេជាអ្នកគ្រប់គ្រងទីពឹងជួបហ្នឹង?  
 ហឿន: គ្រប់គ្រងឈ្មោះភឿន ។  
 សុជា: ហឿនឬក៏អឿន!  
 ហឿន: ភឿន ។  
 សុជា: ភឿនវិញ ។  
 ហឿន: បាទ! ប្រធានកងពលឈ្មោះអឿន ប្រធានវរៈសេនាតូចឈ្មោះភឿន ។

សុជា: ហើយទៅដល់កំពង់ចាម ពូជូលសមរភូមិនៅមួយដុំណា?  
 ហឿន: សមរភូមិនៅកំពង់ចាម ខ្ញុំវែនៅក្នុងស្រុកភ្នំស្រី ។  
 សុជា: វែនៅឯណាទៀត?  
 ហឿន: មកវែនៅបន្ទាយស៊ុប ។  
 សុជា: បន្ទាយស៊ុបនៅនឹងខេត្តនិងភ្នំ?  
 ហឿន: បាទ! រហូតពីនឹងមកទៅវែនៅព្រែកដើមចាន់ ។  
 សុជា: នៅនឹងកំពង់ចាមនិងដែរ?  
 ហឿន: បាទ! ។  
 សុជា: នៅស្រុកណាពូស្គាល់ទេ?  
 ហឿន: អត់ស្គាល់ដែរ បងអត់ស្គាល់ដែរមិនដឹងជានៅក្នុងស្រុកណា ។  
 សុជា: អត់ទាន់ឆ្លងទន្លេទេ?  
 ហឿន: អត់ឆ្លងទេនៅត្រើយខាងយើងនិងដែរ ចប់ពីព្រែកដើមចាន់បានបកមកវែនៅបន់ឆាយ ។  
 សុជា: វែនៅបន់ឆាយជិតដល់ភ្នំពេញ?  
 ហឿន: បាទ! បាទ! វែរយះមួយខែកន្លះបានបងបកទៅវែនៅព្រែកក្តាម ប្រហែលជាពីរខែបានបញ្ជូនបងទៅ  
 វែនៅកំពង់ល្វែងនៅក្នុងអស់រយះ៣ខែ ៣ខែបានដកបងទៅសមរភូមិនៅសៀមរាប ។  
 សុជា: ឆ្នាំណាពូមាននៅចាំទេ?  
 ហឿន: នៅឆ្នាំ១៩៧២ ចុងឆ្នាំ៧២ហើយ ។  
 សុជា: អានិងយើងទៅទាំងវ័រទាំងអីហ្នឹង?  
 ហឿន: បាទ! ទៅទាំងវ័រទាំងកងពល ។  
 សុជា: ហើយពូនៅក្នុងកងពិសេសឬក៏?  
 ហឿន: នៅកងកាំភ្លើងធំ អាទេនេះគេដកពីថ្មើរជើងបានបញ្ជូនបងទៅកាន់សៀមរាប បងទៅកាន់កាំភ្លើងធំ  
 មួយដង ។  
 សុជា: ពីណាគេប្រធាន?  
 ហឿន: ប្រធានខ្ញុំហ្នឹង ។  
 សុជា: ឈ្មោះភឿននិងហ្នឹង?  
 ហឿន: ប្រធានវ័រសេនាតូចឈ្មោះភឿន ប្រធានកងពលឈ្មោះអឿន ។

សុជា: ទៅវ៉ៃនៅសៀមរាបបានប៉ុន្មានខែ?

ហឿន: ទោរយះ១ឆ្នាំ ។

សុជា: អូ! វ៉ៃយូរដែរ?

ហឿន: បា! វ៉ៃយូរ ទៅឈរជើងនៅសមរភូមិនៅកំពង់ច្រវ៉ា មកពីកំពង់ច្រវ៉ាមកឈរជើងនៅកោះល្អុង ។

សុជា: មកពីខ្លួនរួមខេត្ត?

ហឿន: មកពីខេត្តរួច បានបងឡើងទៅវ៉ៃភ្នំប្រុសភ្នំស្រីខាងទន្លេសាប ឆ្លងពីទន្លេសាបមកបានបងវ៉ៃនៅ ដែលគេហៅថាតំណក់ស្តេច ។

សុជា: អានិងនៅក្នុងអី?

ហឿន: នៅក្នុងខេត្តសៀមរាបនិងដែរ វាទល់នឹងខេត្តបាត់ដំបងមកពីនិងមកបានបងវ៉ៃនៅស្ទឹងស្រុក ។

សុជា: ស្ទឹងស្រុកនិងនៅឯណាដែរ?

ហឿន: នៅក្នុងខេត្តសៀមរាបដែរ ។

សុជា: ស្រុកអីគេហ្នឹង?

ហឿន: គេហៅស្រុកពាក់

សុជា: អានិងវ៉ៃប្រឆិតទៅអីញ្ចេះ?

ហឿន: បា! វ៉ៃប្រឆិតទៅប្រទេសព្រះ ចេញពីនិងមកបានបងវ៉ៃឡើងទៅខេត្តមានជ័យវ៉ៃប្រច្រាសទៅ ជើងទៅវិញ ចេញពីនិងមកបានបងចេញទៅវ៉ៃនៅ គេហៅថាស្វាយរមៀត ។

សុជា: ស្វាយរមៀតនិងនៅឯណា?

ហឿន: ស្វាយរមៀតនិងនៅតំបន់អង្គរ មកការពារនៅតំបន់អង្គរ ។

សុជា: អង្គរវត្តហ្នឹង?

ហឿន: បា! ។

សុជា: ចុះវ៉ៃទៅអង្គរវត្តអីញ្ចឹងដូចជាប្រសាទអីនិង បើសិនជាទីពលនំណុលអីនៅនិងប្រសាទនិងតើវ៉ៃចូល ទេ?

ហឿន: វ៉ៃចូល វានៅលើភ្នំបាក់ខែង បកពីនិងគេដកបងមកកងពិសេសវិញ កងពិសេសនិងវ៉ៃអត់មាន កាំភ្លើងទេ មានតែគ្រាប់បែកទេឡើងវ៉ៃលើភ្នំនិងណា វ៉ៃភ្នំបាក់ខែងនិងវ៉ៃដាច់ភ្នំបាក់ខែងហើយគេ ដកបងម្នាក់មកទៀត គេដកបងពីកងពិសេសមកកាន់កាំភ្លើងបាញ់យន្តហោះនៅលើភ្នំបាក់ខែងហ្នឹង អស់រយៈពេល៣ខែ ។

សុជា: ចុះពូថាវែនៅសៀមរាបបាន១ឆ្នាំនិងវាដល់ឆ្នាំ៧/២-៧/៣ដិតចល៧៩ហើយ?

ហឿន: បា! វែឆ្នាំ៧/៣អាមេរិកសុំចងកយន្តហោះចេញ បានបងចេញទៅវែនៅកំពង់ស្ពឺទៅនៅកំពង់ស្ពឺអស់រយៈពេល៣៣ខែ វែនៅអង្គស្នួលវែនៅបែកបាន ករក្កមសុទ្ធតែជាខ្សែក្រវាត់ភ្នំពេញទាំងអស់ ដកពីករក្កមមកបានទៅវែនៅព្រែកក្ដៅ វែនៅនិងចប់មកបានទៅវែនៅអាស៊ីជ្រោយស្រុកមុខកំពូល ។

សុជា: កាលនិងពូនៅក្នុងអង្គភាពពិសេសឬក៏?

ហឿន: អានិងនៅកាំភ្លើងធំ នៅខាងកាំភ្លើងធំខាងបាញ់អាមេរិក ។

សុជា: ហើយពូមានឋានៈជាអ្វី?

ហឿន: ខ្ញុំនៅជាប្រធានយោធាកងតូច ។

សុជា: ដូចថាវែនៅសៀមរាបអីញ្ចឹង វែបត់ទៅខាងព្រលឹងព្រះទៅបាត់ដំបងហើយវែឡើងទៅដល់ខត្តរមានជ័យអីញ្ចឹង ដូចជាតើមានទ័ពគេវែពីខាងលើមកវិញដែរអត់ទ័ពខ្មែរក្រហមណា?

ហឿន: បងនៅទ័ពខាងមជ្ឈិមនិងគឺសហការណ៍វែជាមួយទ័ពតំបន់ណាដែលគេឈរជើងនៅហ្នឹង ។

សុជា: ទ័ពខាងមជ្ឈិមខាងយើងនៅខាងភូមិភាគខត្តរនេះដីវែតំបន់ណាខ្លះទៅ?

ហឿន: ក្នុងកងទ័ពមជ្ឈិមនិងគឺថាវែបានគ្រប់ខេត្តទាំងអស់ អោយតែខេត្តណាកងទ័ពខ្មែរឈរគេដកកងទ័ពដែលខ្លាំងនិងទៅជួយវែ ដូចនៅខាងបូព៌ាអីញ្ចឹងខ្មែរឈរខាងកងទ័ពគេដកពួកបងនិងអោយទៅជួយអីញ្ចឹងតែហ្នឹង ។

សុជា: តែបើនៅក្នុងកងពលរបស់អៀននិងដដែលទេ?

ហឿន: បា! នៅនិងកងពល៣១០ និងដដែលទេ កាលនិងបងនៅបីតជាប់និងសម្តេចនាយកហ្នឹង ។

សុជា: សម្តេចហ៊ុនសែនហ្នឹង?

ហឿន: បា! ខ្ញុំឡើងទៅវែសេនាតូចកាត់នៅជាប្រធានយោធាកងពល អៀនជាប្រធានសម្តេចកាត់នៅជាអនុកងពល៣១០ ហ្នឹង ។

សុជា: ហើយអីបានពូដឹងថាកាត់ជាសម្តេចនាយក?

ហឿន: ព្រោះស្តាប់គ្នាច្បាស់ ដែលកាត់មានពិការភ្នែកហ្នឹងប្រយុទ្ធនៅជាមួយបងដែលគេហៅថាប្រឡាយដាំស្វែង ។

សុជា: នៅម្តុំណាដែរ?

ហឿន: នៅម្តុំដាំស្វែងនៅខាងត្បូង អ័!ជើងពេញចាំ ។

សុជា: ចុះគាត់ជាគាត់ពិការនៅ?

ហឿន: អត់ទេពិការនៅជាមួយខ្ញុំខ្ញុំហ្នឹង ត្រូវអំបែងគ្រាប់សុវ៉ាន់ធីណែប៊ុនជើងធ្លុក ។

សុជា: ចំកន្លែងណា?

ហឿន: ចំក្បាលគាត់ ។

សុជា: ចំក្បាលម៉េចក៏មកខ្វះភ្នែក?

ហឿន: វាចំសរសៃប្រសាទ ។

សុជា: ហើយពូចមុខគាត់រហូតមកដល់រាល់ថ្ងៃហ្នឹង?

ហឿន: ចាំរាល់ថ្ងៃ ខ្ញុំចាំរាល់ថ្ងៃតើ ។

សុជា: ចុះគាត់ចាំពូទេ?

ហឿន: ប្រហែលជាភ្លេចហើយ ព្រោះអស់រយៈកាលយូរហើយវាមិនដែលបានទំនាក់ទំនង ម្យ៉ាងដូចជាពូ ខ្លះអាខាងថវិការដើម្បីទំនាក់ទំនងទៅក៏ជាប់គ្នាទៅ តែចំពោះគាត់នឹងខ្ញុំច្បាស់ណាស់អត់មានស្រពិច ស្រពិលទេ ។

សុជា: គាត់ថ្នាក់លើពូ?

ហឿន: បាទគាត់ថ្នាក់លើខ្ញុំ ។

សុជា: ចុះមិនមែនគាត់នៅខាងបូក្តីទេ?

ហឿន: អត់ទេគាត់នៅខាងឧត្តរ ។

សុជា: កាលនឹងគាត់ឈ្មោះអីតើ?

ហឿន: ឈ្មោះសែនដដែលហ្នឹង ប៉ុន្តែគាត់តែអញ្ជើញតាំងពីដើមមកស្តាប់តែចិនអត់សូវដែលមានសាច់ទេ ។

សុជា: ចុះពូពេលដែលពូវែចូលដល់ភ្នំពេញឆ្នាំ៧៥ តើពូវែនៅកន្លែងណាហ្នឹង?

ហឿន: វែនៅព្រែកក្មេង ដូរទេះភ្លើង ។

សុជា: ចុះពេលវែចូលទៅភ្នំពេញ តើពូវែចូលទៅតាមប្រកណា?

ហឿន: តាមប៉ុស្តិ៍រដ្ឋ តាមវត្តភ្នំហ្នឹង ។

សុជា: កាលនឹងពូមានឋានៈជាអីដែរ?

ហឿន: ខ្ញុំនៅជាប្រធានយោធារវៈសេនាតូចហើយ ។

សុជា: រវៈសេនាតូចលេខប៉ុន្មានដែលពូ?

ហឿន: រវៈសេនាតូចលេខ៣០៧ ។

សុជា: នៅក្នុងពេល៣១០ ឬឆ្នាំ?

ហៀន: បាទនៅក្នុងពេល៣១០ ឬឆ្នាំ ដិតភ្នែកអស់ហើយបងព្រោះវាអស់រយៈកាលយូរហើយ ។

សុជា: ចុះដល់ពេលចូលទៅដល់ទីក្រុងភ្នំពេញចឹង អ៊ីចឹងគេប្រាប់ពីលើមកប្តីទទួលបញ្ជាមកថាអោយ ដំណាស់ប្រជាជនចេញអីមានបានទទួលបញ្ជាអីព្រឺនទេ?

ហៀន: អានិងរឿងផ្នែកទី៣ខាងមជ្ឈិមអានិងបងអត់ដឹងទេ អាហ្នឹងដែរការត្រូវដំណាស់ប្រជាជនចេញពី ទីក្រុងភ្នំពេញចេញមកអានិងគេខាងសន្តិសុខគេខាងស្រុកណា អីព្រឺនគេចាប់ដំណាស់ប្រជាជនមក គេមកក្តាប់ក្តាប់តែទ័ព ចំពោះបងដែលជាអ្នកប្រយុទ្ធនៅសមរភូមិអត់ដឹងទេ គឺការពារតែសមរ ភូមិមក ។

សុជា: ចុះអាពេលដែលយើងចូលទៅភ្នំពេញនិងមិនមានប្រជាជនចេញមក?

ហៀន: ប្រជាជនចេះតែចេញមក ទ័ពចូលទៅត្រានតែការពារទីក្រុងភ្នំពេញបណ្តោយ ។

សុជា: ចុះមានដឹងថាមានមូលហេតុអីបានជាគេដំណាស់ប្រជាជនចេញមកទេ?

ហៀន: ដែលបងបានដឹងគឺមានមូលហេតុ គឺដែរការពីលើមកឬឆ្នាំគឺខាងប្រជាជនមានបង្កប់ខ្លួនជាទាហានអី ណា គេដំណាស់ប្រជាជនចេញមកគឺដើម្បីបោសសំអាតនៅក្នុងទីក្រុងអោយអស់ខ្មាំងពីទីក្រុង ។

សុជា: ចុះពូដែលមានឋានៈជាប្រធានយោធារវៈសេនាភូមិចឹង តើពូមានដែលបានទទួលបញ្ជានិងទេ?

ហៀន: ដែលបញ្ជាដំណាស់ហ្ន៎ អានិងបានទទួលបញ្ជាគេមែន ។

សុជា: ពូបានទទួលបញ្ជាពីត្រឹមថ្នាក់ណាមក?

ហៀន: ត្រឹមថ្នាក់កងពលមក ។

សុជា: ពីអៀននិងផ្ទាល់?

ហៀន: បា! ថាត្រូវតែដំណាស់ប្រជាជនចេញកុំអោយមានប្របូកអីនៅក្នុងទីក្រុង កុំអោយបោសសំអាត ខ្មាំងវាអត់ស្អាត តែមកដល់ក្រោយគេមានដែរការអីយ៉ាងម៉េចៗអីបងអត់ដឹងទេ ។

សុជា: ដំណាស់ប៉ុន្មានថ្ងៃបានអស់ពូ?

ហៀន: ដំណាស់អស់រយៈ១ខែជាន់ ដាក់មួយខែកន្លះទៅ ។

សុជា: ចុះមានដែលប៉ះដូចថានៅមានទាហានលំណុលអីគេតែងតែដឹងទេ?

ហៀន: ទេពេលនេះគួរទេ ។

សុជា: ចុះបើប្រជាជនអីគាត់មិនចង់ចេញអីវិញតើយ៉ាងម៉េចទៅ?

ហៀន: ប្រជាជនដែលមុខសញ្ញាបង ប្រជាជនគឺគ្រាន់តែប្រាប់ថាអោយរៀបចំខោអាវចេញទៅក្រោយ  
ទៅ ទៅនៅឯក្រោយទៅពីព្រះនៅក្នុងទីក្រុងគេមិនអោយនៅទេ បញ្ជូរគេនៅខាងលើគេមិនឲ្យ  
នៅ ។

សុជា: ចុះមានចូលទៅមានចំវត្តមានលោកសង្ឃលោកអ៊ីមានទេ?

ហៀន: ដែលបងចូលទៅចូលទៅដែលគេហៅថាវត្តអណ្តូង វត្តទឹកល្អក់និងវត្តបឹងដំបូន ។

សុជា: ពេលដែលទៅដល់វត្តអារាមអ្វីក្លែង តើលោកសង្ឃលោកអ៊ីយ៉ាងម៉េចដែរ?

ហៀន: អ៊ីទៅដល់វត្តអារាមអត់មានដែលឃើញលោកសង្ឃទេ ។

សុជា: លោកចេញអស់ហើយ?

ហៀន: លោកនិមន្តចេញអស់ហើយ ។

សុជា: អត់មាននៅក្នុងវត្តទេ?

ហៀន: អត់មានទេ ទៅវត្តភ្នំជួបព្រះអង្គមួយព្រះអង្គតែគាត់សុគត ។

សុជា: សុគតដោយសារអីគេ?

ហៀន: សុគតនិងគឺដោយសារលោកជរាពាធទេ នៅក្នុងអាជីវកម្មគេហៅថាមរណូសគេដាក់បារតគេដាក់នៅ  
ក្នុងកញ្ចក់អ៊ីត្រីមត្រូវ ។

សុជា: មិនមែនគេបាញ់ទេ?

ហៀន: បា! មិនមែនគេបាញ់ទេ ។

សុជា: ហើយចុះដល់ពេលដំណាច់ប្រជាជនអីហើយ?

ហៀន: ដំណាច់ប្រជាជនហើយរៀបចំ គេដកបង្គំមកនៅទួលគោក ។

សុជា: មកនៅធ្វើអីទៅ?

ហៀន: មកនៅឈរជើងនៅអ៊ីទួលគោកហ្នឹង គឺដែនការរបស់វាអោយទ័ពធ្វើស្រែ ។

សុជា: ធ្វើស្រែវិញ ចុះធ្វើស្រែនៅកន្លែងណា?

ហៀន: ធ្វើនៅទួលគោកវាលក្នុង ។

សុជា: វាលក្នុងនៅកប់ស្រូវហ្នឹង

ហៀន: បា! វាលក្នុងនៅកប់ស្រូវ សម្តេចនៅកប់ស្រូវខ្ញុំនៅក្នុង ។

សុជា: ហើយពូនៅនឹងភ្នំពេញនិងបានប៉ុន្មានបានគេបញ្ជូនមកកប់ស្រូវ?

ហៀន: ខ្ញុំនៅបានរយះកាលត្រឹមតែ៣ខែទេ ។

សុជា: ចុះអាពាហ៍ពិពាហ៍នឹងតើគេអោយពូជអីគេ?

ហឿន: នៅក្រាន់តែដើរចោលសំអាតហ្នឹង ដើរសំអាតនៅតាមផ្ទះចោលតាមទីក្រុងហើយនិងការពារនៅ ប៉ុស្តិ៍រាជធានី ។

សុជា: ហើយអានីនៅមុំណាដែរ?

ហឿន: នៅនឹងវត្តភ្នំហ្នឹង ។

សុជា: ហើយអៀននិងនៅតែជាមេដដែលទេ?

ហឿន: បាទ! នៅតែជាមេខ្ញុំដដែលទេ តែប៉ុលពតចាប់គាត់នៅចុងឆ្នាំ៧៩ ។

សុជា: អានីមុនពូជអីស្រូវឬក៏ក្រោយគេបញ្ជូនពូជអីស្រូវនៅក្នុងកប់ស្រូវហ្នឹង?

ហឿន: នៅរយៈក្រោយ ។

សុជា: អីញ្ចឹងបានន័យថាពេលដែលគេបញ្ជូនពូជអីស្រូវនិងគឺអត់មានទោសកំហុសអីទេ?

ហឿន: បញ្ជូនទៅនិងគឺនៅក្នុងវ័រៈទេ ដល់ពេលដែលខ្មែរក្រហមប៉ុលពតនិងគេឡើងកាន់អំណាចពេញសិទ្ធិ បានពួកវាស្រាវជ្រាវ ស្រាវជ្រាវជាប់បងប្អូនជាប់និងនិការនយោបាយជាប់ប្រាក់ប្រពិន ហើយ អាជ្ញាធរការងារនយោបាយអាដែងគេហៅថាខ្សែណា ប៉ុលពតគេនិយាយថាខ្សែណាបានគេដក បងទៅខាងសមត្ថភាព ។

សុជា: ទៅខាងសមត្ថភាព!

ហឿន: សមត្ថភាពគឺចូលទៅខាងសន្តិសុខ សន្តិសុខនិងគេយកបងទៅឈរជើងនៅព្រែកក្បាលយើងនេះ ។

សុជា: អីញ្ចឹងពេលដែលគេដកមកធ្វើស្រែនៅកប់ស្រូវនេះ អានីមូលហេតុអីដែរ?

ហឿន: ដែលនៅធ្វើស្រែនិងគឺដកនៅក្នុងអង្គភាពទាំងមូលទេ គេអត់ទាន់ស្រាវជ្រាវជាប់និងនិការអី ផ្សេងៗអីណាមួយនោះទេ ដល់ក្រោយពេលនោះមកបានដកបងទៅហ្នឹង យើងវាជាប់ខ្សែនិងពួក សេអ៊ីអា កាសេបេរបស់សូវៀតណា ដែលជាប់អាដែងដែលហៅថាប្រធានវ័រៈសេនាតូដហ្នឹង ជាប់និងជាមួយអៀនហ្នឹង គេចោទថាបងជាប់និងខ្សែក្បត់ ដល់គេស្រាវជ្រាវអៀននិងជាអ្នកបំពាក់បំប៉នមកអោយពូ បានទទួលគោលដំហូរបានបំពាក់បំប៉នគោលដំហូរសតិអារម្មណ៍អ្វីៗទាំងអស់ អីញ្ចឹងវាចោទថាបើអៀនក្បត់បងក៏ក្បត់ដែរ ពីព្រោះបងនៅក្រោមបញ្ជារបស់អៀន ។

សុជា: ហើយនៅធ្វើស្រែបានប៉ុន្មានបានគេចាប់អៀន?

ហឿន: នៅកប់ស្រូវនិងឯនរយៈ១ឆ្នាំ ។

សុជា: នៅឆ្នាំណាដែរ?

ហឿន: ក្នុងរយៈកាលឆ្នាំ៧៥ និងណា ។

សុជា: អីញ្ចឹងចូល៧៦ ហើយ?

ហឿន: បា! ឆ្នាំ៧៥-៧៦ ហ្នឹង ដាច់៧៥ ចូល៧៦ បានគេបញ្ជូនអោយទៅកំពង់ឆ្នាំង ។

សុជា: ចុះអាបញ្ជូនមកព្រែកក្ដៅនេះនោះ?

ហឿន: ព្រែកក្ដៅនៅក្នុងឆ្នាំ៧៥ និងវានៅក្នុងរយៈនិង ដាច់ឆ្នាំ៧៥ ចាប់អៀនពីបយកទៅដាក់កុកព្រៃសរ នៅទួលស្មែងហ្នឹង បានគេដកបងមកនៅព្រែកក្ដៅក្រោយមកដឹងថាអៀនស្លាប់ហើយបានគេបញ្ជូន បងទៅកំពង់ឆ្នាំង ។

សុជា: អីញ្ចឹងនៅព្រែកក្ដៅនិងអត់បានយូរដែរ?

ហឿន: នៅអត់បានប៉ុន្មានទេ ។

សុជា: បានប៉ុន្មានទៅ?

ហឿន: បានរយៈប្រហែលជា៣ខែទេ ។

សុជា: ហើយទៅកំពង់ឆ្នាំងទៀត?

ហឿន: ទៅអោយធ្វើព្រលាយឈ្នួលហោះនៅកំពង់ឆ្នាំង អ្នកជាប់សមត្ថភាពនិងនិរនិរកានយោបាយគឺយកទៅ ដាក់នៅនិងកន្លែងនិងហ្នឹង ហើយអោយធ្វើនិងគ្មានពេលវេលាគ្មានម៉ោងអីសំរាប់ឈប់ទេ ព្រោះ យើងវាជាប់និងនិរនិរកានយោបាយក្បត់ណា ។

សុជា: ចុះពូជូចជាមានឋានៈខ្ពស់ដែរដល់ពេលគេចាប់មកគេពន្យារអត់មានចាប់យកទៅដាក់កុកដាក់អី?

ហឿន: អត់ទេ អត់បានជាប់កុកទេគ្រាន់តែជាប់និងសមត្ថភាពដែលគេតាមដាន តែគេយកយើងទៅដាក់ នៅត្រង់និងគឺនៅក្នុងសភាពតាមដាន បើយើងមិនកសាងខ្លួនគឺទៅហើយខុសតែមួយវិនាទីក៏គេចាប់ ដែរ ព្រោះគេផ្លូវទោសបើសម័យយើងឥឡូវនេះដូចគេផ្លូវទោសរួចស្រេចហើយ គេចាប់ម៉ោងណា ក៏បានពេលវេលាណាក៏បានអោយតែយើងប្រព្រឹត្តបទល្មើសខុសជំហានបន្តិច គឺគេចាប់ហើយ ។

សុជា: ចុះរឿងបងមួយឈ្មោះចេសនោះ?

ហឿន: បងខ្ញុំគឺខ្ញុំដឹងខ្សែរឿងគឺនៅពេលរំដោះរួចហើយ ខ្ញុំបានទៅជួបជាមួយបងណា ជួបជាមួយបងខ្ញុំ បានផ្ដាំធ្វើជាមួយបងដែរថា យើងត្រូវប្រយ័ត្នខ្លួនព្រោះយើងវានៅក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់ប៉ុលពត ហើយសភាពការណ៍វាអត់ស្រួលទេវាប្រែប្រួលហើយ អីញ្ចឹងតាមខ្ញុំដែលសារសាច់ផ្សាយមអី ទៅជួបរាល់ថ្ងៃគឺអត់បានទេ គឺបានឈ្លាតទៅជួបបានគ្នាអស់រយៈកាលមិនដល់មួយម៉ោងផង ។

សុជា: ជួបគ្នានៅពេល៧៥ ហ្នឹង?

ហៀន: បាទនៅឆ្នាំ៧៥ ហ្នឹង អីញ្ចឹងបងខ្ញុំដែលហៅថា នៅក្នុងកំឡុងខ្មែរក្រហមនិងគាត់ពីដើមគាត់ធ្វើការគឺ ថាគាត់ធ្វើការបំរើសង្គមពីដើម ហើយគេស្រាវជ្រាវគាត់គឺវាទៅសេសសល់ដល់គេស្រាវជ្រាវទៅ គេចាប់យកគាត់ទៅសំលាប់បណ្តោយ ។

សុជា: ឮដឹងថាគេយកទៅសំលាប់ដែរ?

ហៀន: បាទដែលក្នុងយេះដែលគេចេញទៅចាប់នោះ គឺពួកអត់ទាន់បានដឹងទេគឺប្រហែលជារយៈ១ខែ២ខែ មានគេលួចឱ្យប្រាប់ថា នែបងបង្កើតរបស់បងឯងគឺគេចាប់ទៅហើយ ។

សុជា: គាត់ធ្វើអីគេកាលហ្នឹង?

ហៀន: គាត់នៅធ្វើប្រធានកងតូច ដល់ពេលរំដោះយើងគេរំសាយហើយៗ និង គាត់ទទួលជាប្រធានកង តូចនៅខាងពាណិជ្ជកម្ម ។

សុជា: នៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម?

ហៀន: បាទនៅខាងដឹកជញ្ជូន ។

សុជា: នៅរហូតដល់ពេលណាដែរ?

ហៀន: ទៅរហូតដល់ពេលដែលយើងផ្ទុះនៅជាយដែន ដែលយើងសម្តេចទៅពីផ្នែករៀនណាមករំដោះហ្នឹង ។

សុជា: នៅឆ្នាំណាអញ្ចឹង?

ហៀន: នៅឆ្នាំ១៩៧៩បង ។

សុជា: ៧៩បែកហើយនិងបង?

ហៀន: ទេដែលផ្ទុះនិង.....

សុជា: តើពូនៅកំពង់ឆ្នាំបានប៉ុន្មាន

ហៀន: នៅកំពង់ឆ្នាំបាន១ឆ្នាំ ។

សុជា: ១ឆ្នាំ ពូនៅ៧៦-៧៧ នៅដល់ចុងឆ្នាំ៧៧?

ហៀន: បាទដល់ចុងឆ្នាំ៧៧ហើយ វាវត្តអស់ហើយព្រោះវាយូរពេក ។

សុជា: អានិងគេធ្វើម៉េចរួចវិញ?

ហៀន: ដល់ពេលតែផ្ទុះហើយ គេប្រាប់ថាវាសាយទោស ប៉ា!វាសាយទោសគេយកយើងមកបំពាក់បំប៉ន វិញ ព្រោះយើងធ្លាប់មានស្នាដៃធ្លាប់ប្រយុទ្ធជាមួយទាហានជាមួយខ្មាំង អីញ្ចឹងយកយើងមកបំពាក់គោលជំហរនយោបាយអោយរឹងប៉ឹងគោលជំហរវ័យយួន ។

សុជា: ចុះបើកាលនិងបើយើងអត់ទៅវ៉ៃយួន គេបង្ខំឬក៏គេដាច់ខាតអោយយើងទៅ?

ហឿន: ទេគឺដាច់ខាតត្រូវតែទៅតែម្តង ព្រោះវានៅក្នុងចង្កោមរបស់វាដែរគឺគេគ្រាន់តែរំសាយទេ ដូចជា យើងត្រូវមានទោសត្រូវសំលាប់ គេលើកលែងទោសយើងឈប់សំលាប់គេយកយើងមកឲ្យទៅ បំពាក់បំប៉នអោយយើងទៅវ៉ៃជាមួយយួនវិញ ។

សុជា: ទៅវ៉ៃយួនដល់ឆ្នាំណាទៅ?

ហឿន: ទៅវ៉ៃយួននៅក្នុងឆ្នាំ៧៨ហ្នឹង ។

សុជា: ទៅក្នុងខេត្តណាដែរ?

ហឿន: គេយកបងទៅនិងយួនគេហៅខេត្តតាយណិញ ។

សុជា: ចុះនៅខាងខ្មែរ?

ហឿន: ខ្មែរបងវ៉ៃនៅអមលាំង ។

សុជា: អមលាំងបងវ៉ៃនៅជិតភ្នំពេញណោះវិញ?

ហឿន: បាទ! នៅខាងជើងភ្នំពេញនៅជិតវ៉ែនឡើង អមលាំងនៅខាងពោសាត់នេះ ។

សុជា: ចុះពេលទៅវ៉ៃនៅខាងតាយណិញ?

ហឿន: តាយណិញគឺគ្រាន់ទៅដល់វ៉ៃពិប វ៉ៃបានប្រហែលជាមួយអាទិត្យនៅក្នុងនិងណាវ៉ៃជាមួយយួននៅ ហ្នឹង ហើយយួនចូលទៅដល់ភ្នំពេញបាត់ មកដល់ភ្នំពេញអត់បានធ្វើអីទេបែកគ្នាអស់នាំគ្នាជិះរត់ គ្រោះរត់មកណោះវិញ ។

សុជា: មកអមលាំងវិញ?

ហឿន: បាទ! ឆ្លងទន្លេបិតនេះ ។

សុជា: អីញ្ចឹងទៅបានតែមួយអាទិត្យ?

ហឿន: មួយអាទិត្យទេ អមលាំង ។

សុជា: អីញ្ចឹងចុង៧៨ហើយមិនមែន៧៧ទេ?

ហឿន: បាទ! ចុង៧៨ហើយ ។

សុជា: រួចហើយបានដកមក....?

ហឿន: មកខាងលាច លាចខាងវ៉ែនណាក៏ខាងពោសាត់ ។

សុជា: ចុះពេលណាដែលពូត្រឡប់មកដល់ដូននេះវិញ?

ហៀន: មកដល់រយៈចុងឆ្នាំ៧៨និងគេបញ្ជូនបងរហូតជិតទៅដល់៤២ ដល់ពេលនេះទៅបងបានដឹងសភាព  
ការណ៍វា ហៅថាវាមិនមែនពិតជារឿងការតស៊ូយើងវាមិនបានការ បងត្រឡប់មកវិញបងរួម  
រស់ជាមួយរដ្ឋាភិបាលយើងសព្វថ្ងៃ នាំកំលាំងនារី៣០ នាក់ហើយនិងកំលាំងយុវជន៥៦ នាក់ និង  
មានតេអូ៣គ្រឿង អាវុធគ្រប់ដៃបងមានកាំភ្លើងខ្លីមួយដៃមតេអូ១គ្រឿងយកជូនរាជរដ្ឋាភិបាល

សុជា: ពូចូលមកចំខេត្តណា?

ហៀន: ចូលមកនៅខេត្តបាត់ដំបង ស្រុកពពរខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

សុជា: ចុះពេលចូលមកអីញ្ចឹងរដ្ឋអំណាចគេបញ្ជូនយើងមកភូមិទេ?

ហៀន: មកដល់និងខ្ញុំប្រគល់សំភារៈអ្វីជូនរដ្ឋអំណាចអស់ គេទុកអោយបងនៅហ្នឹងដើម្បីបំពាក់បំប៉នផ្នែក  
នយោបាយណា ហើយធ្វើការនៅនិងអស់រយៈកាល១ឆ្នាំ ។

សុជា: មកដល់ណេះឆ្នាំ៨០ អី?

ហៀន: បាទ៨០ ហើយ អីញ្ចឹងដល់ពេលបងធ្វើការនៅនិងហើយក៏បង ដូចថាវាបែកម្តាយយូរពេកមិនដឹង  
ជាបងប្អូននិងស្លាប់ប៉ុន្មានមិនដឹងជាម្តាយនិងគាត់ស្លាប់ឬក៏រស់ សុំខាងរដ្ឋអំណាចនិងមកថាមកមើល  
មែមើលឱ្យទេបងត្រឡប់ទៅវិញទេ ទទួលជាមកម្តាយនិងគាត់ក៏មានជំងឺជពពាធទៅបងក៏អត់អាច  
រិលត្រឡប់ទៅវិញអត់រួច ហើយក៏វាដាច់ខ្សែរយៈត្រឹមនិងទៅ ។

សុជា: ចុះពូខ្ញុំសួរបកទៅមុខនេះបន្តិចវិញ ពេលដែលពូចូលទៅដល់ភ្នំពេញភ្លាមនិងគេមានអោយពូទៅ  
រៀននយោបាយនិងទៅធ្វើមេទិញអីតើមានទេ?

ហៀន: មាន ។

សុជា: ទៅធ្វើមេទិញនៅឯណា?

ហៀន: ទៅកន្លែងរៀនដែលថាកន្លែងរៀននយោបាយនិងគឺនៅស្ថាប័នអូឡាំពិក ។

សុជា: កាលនិងទាហានប្រជាជនមកពីខាងណាខ្លះទៅ?

ហៀន: មកគ្រប់ខេត្តចាប់ពីវៈសេនាតូច វៈសេនាធំ អនុកងពល ។

សុជា: អានិងយុទ្ធជនអត់សូវមានទេ?

ហៀន: យុទ្ធជនអត់មានរៀនជាមួយនិងអ្នកធំៗ បាទទេ ។

សុជា: អ្នកណាដែលមកបង្រៀនមកធ្វើមេទិញហ្នឹង?

ហៀន: តើ.....ខាងមជ្ឈឹមខាងអី ឈ្មោះ.....ឈប់សិនរកនឹងសិនដូចភ្លេចហើយ.....ខាងណាទេអូរឈ្មោះ  
ខៀវគេហៅតាខៀវៗ ។

សុជាតា: ដែលគេហៅតាខៀវៗហ្នឹង?

ហៀន: បាទ! ។

សុជាតា: អានិងឈ្មោះកាត់ ចុះមានដឹងថាឈ្មោះពិតរបស់កាត់ឈ្មោះអីទេ?

ហៀន: ទេអត់មានដឹងទេ ។

សុជាតា: កាត់មានតួនាទីជាស្តីដែរ?

ហៀន: តួនាទីកាត់និងបើនិយាយទៅកាត់គេហៅតែកណៈប្រទេសៗ ។

សុជាតា: កាត់បង្រៀនប៉ុន្មានថ្ងៃ?

ហៀន: រៀនចប់ពីមួយអាទិត្យទៅកន្លះខែ ។

សុជាតា: រៀននៅឯណាដែរ?

ហៀន: រៀននៅស្ថាប័នអូឡាំពិក ។

សុជាតា: ហើយក្រៅពីតាខៀវនិងមានពីណាទៀតទេ?

ហៀន: តាមសមាជិកឈ្មោះប្រជិតៗ ចុងមាត់.....នៅតែឃើញមុខកាត់និងតែភ្លេចឈ្មោះ កាត់នៅខាង  
អគ្គ: រដ្ឋទូតខាងក្រសួងក្រៅប្រទេស..... ។

សុជាតា: កាត់និងកាត់ជាទាហានដែលប្តូរស៊ីវិល?

ហៀន: គេមេ... ប៉ុន្តែតាខៀវសំដែននេះ បងថ្ងៃអីញ្ចេះ ។

សុជាតា: ឈ្មោះអីគេទៅ?

ហៀន: ឈប់រកនឹកសិន ។

សុជាតា: កាលនិងកាត់មកបង្រៀននយោបាយ?

ហៀន: បាទ! ។

សុជាតា: កាត់មកបង្រៀនដែរ?

ហៀន: បាទ! ។

សុជាតា: កាត់និយាយពីអីគេទៅ?

ហៀន: និយាយពីបញ្ហាគោលនយោបាយគេ ដូចថាយើងដឹកនាំប្រទេសជាតិពង្រឹងគោលជំហរ ហើយនិង  
ស្រាវជ្រាវអ្នកដែលមានសមភាព ដែលគេហៅថាជាប៉ាន់និងនិរន្តរ៍នយោបាយណា ។

សុជាតា: និរន្តរ៍នយោបាយយ៉ាងម៉េច គេស្រាវជ្រាវយ៉ាងម៉េច?

ហៀន: និរន្តរ៍នយោបាយពីដើមដូចជាមាន បងជាប់ធ្វើជាទាហាន ធ្វើរាជការពីសង្គម ។

សុជា: ចុះបើគេស្រាវជ្រាវឃើញ គេយកទៅធ្វើម៉េច?

ហឿន: បើគេឃើញគេដកចេញអត់អោយជាប់ទេ ។

សុជា: ចុះគេដកចេញតើដកយកទៅណាវិញ?

ហឿន: អានិងគេដក តែដកគឺជាប់កុកព្រៃសរហើយ អោយតែជាប់និងនិនិរកានយោបាយពីដើម ដែលជាប់និងឥទ្ធិពលពីសង្គមចាស់ជំនាន់សម្តេចហ្នឹង ។

សុជា: ចុះដល់ពេលចូលកុកព្រៃសរទៅ គេធ្វើឱ្យណាមួយក៏សម្លាប់ដែរអត់?

ហឿន: ទេអាគ្រង់ទៅនិងបងអត់ដឹងទេ ឱ្យណាមួយមិននេះទេព្រោះវាយកទៅដាក់ប្រដាប់ដាក់ខ្នោះហើយ

សុជា: ហើយមូលហេតុអីបានជាពូជីងថាគេយកទៅដាក់ព្រៃសរ?

ហឿន: មូលហេតុគ្រង់ថាគេយកទៅដាក់ព្រៃសរ ព្រោះយើងជាប់និងនិនិរកានយោបាយនិងវាទេសធ្ងន់

សុជា: ចុះព្រៃសរនិងពូជីងថាដាក់នៃសំរាប់អ្នកទោសកាលពីជំនាន់និងអីពូជីងហួតកាលពីជំនាន់ហ្នឹង?

ហឿន: បាទ! ។

សុជា: ចុះបើសិនជាយើងទោសស្រាលវិញ តើគេយកទៅដាក់នៅឯណាទៅ?

ហឿន: យើងទោសក៏រឹតស្រាលគេយកយើងទៅដាក់នៅកន្លែងកសាងវា កន្លែងកសាងនិងវាយកទៅដាក់មួយដុំគេហៅកូមិបែកគ្រឡាកទួលគោកយើងនេះ ។

សុជា: នៅគ្រឡាកបែកទួលគោក?

ហឿន: បាទ!...នៅគ្រឡាកបែក វាអោយបាអាកំប្លោកយើងខាងលិចគ្រឡាកបែកនិងមួយជួរទួលគោក ។

សុជា: ចុះអាទោសស្រាលទោសធ្ងន់និងវាយ៉ាងម៉េច?

ហឿន: ទោសស្រាលអានិងនៅក៏រឹតហ្នឹង បើទោសធ្ងន់វាយកទៅដាក់នៅកន្លែងនៅស្ថានភាពមោកយើង ។

សុជា: ស្ថានភាពមោកនិងនៅឯណាដែរ?

ហឿន: នេះនៅព្រែកតាមាក់យើងនេះដែលគេហៅថាស្ថានភាពមោកៗ អាថ្នល់លំទៅ... ។

សុជា: តែអ្នកយ៉ាងម៉េចដែលគេកំណត់ថាទោសស្រាល ហើយអ្នកយ៉ាងម៉េចដែលគេកំណត់ថាអ្នកនោះមានទោសធ្ងន់?

ហឿន: វាកំណត់ដូចជាយើងជាប់និងនិនិរកាតិចតួចអានិងមានទោសស្រាល បើយើងជាប់និងនិនិរកាដែលមានទោសធ្ងន់ ជាប់និងទោសធ្ងន់គឺជាប់និងនិនិរកានយោបាយក្បត់ បាទ!អានិងធ្ងន់ហើយដូចជាអូនឯងនិងពូជីងដូនមួយនិងគ្នាបង្កើត តែគេចាប់ពូហើយក្លាយឯងក៏ក្បត់ដែរ ។

សុជា: ចុះតាអីដែលពូថាតាខៀវហើយតាអី...អៀងសារី?

ហៀន៖ អៀងសារីនិងហើយ អូនឯងទើបតែនិងនឹកឃើញអៀងសារីនោះឯង ។

សុជា៖ ចុះអៀងសារីនិងនៅឯណាដែរ គាត់ធ្វើការនៅខាងអី?

ហៀន៖ គាត់នៅខាងកាលនិងគាត់នៅជាប់ជាមួយនិងប៉ុលពតហ្នឹង ដែលជាសមាជិកដែលគេហៅថាសាខា  
នៅក្នុងមួយចង្កោមគេនិង គេកាន់ជាប្រធានអនុប្រធាន ។

សុជា៖ ចុះគាត់កាន់នៅខាងផ្នែកអីគេ?

ហៀន៖ កាន់ខាងផ្នែកនយោបាយ ។

សុជា៖ គាត់មកបង្រៀនយោសនា?

ហៀន៖ គាត់មកអូរឡាំពិកដូចជាគាត់ជាប្រធាននយោបាយ ប្រធានសាលានយោបាយខាងបំពាក់បំប៉ន ។

សុជា៖ គាត់មកមាននិយាយពីរឿងអាខ្សែក្បត់ខ្សែអីទេ?

ហៀន៖ បាទ! បងប្អូនជាប់និងខ្សែក្បត់បងប្អូនជាប់និងនិនិកាននយោបាយ បងប្អូនជាប់និងនិនិកាសង្គម  
ចាស់ ចឹងទោះបីជាយើងជាប់និងថ្នាក់ណាក៏ដោយក៏គេដកចេញដែរ ។

សុជា៖ អៀងសារីជាអ្នកនិយាយអីញ្ចឹងហ្នឹង?

ហៀន៖ បាទ! ។

សុជា៖ រៀនជាមួយគាខៀវនិងបានរយៈពេលប៉ុន្មាន?

ហៀន៖ ខ្ញុំរៀនច្រើនដែរ ប្រហែលជា៣-៤.....៥ វគ្គដែរ ។

សុជា៖ ញឹកញាប់ដែរជាមួយអៀងសារីដែរ?

ហៀន៖ ជួនកាល២ខែឬ១ខែគេហៅទៅបំពាក់បំប៉នមួយដង ដែលគេហៅថាសន្និបាតនៅក្នុង១-២ខែគេ  
ហៅទៅសន្និបាតមួយដង គេមិនមែនហៅទៅរៀនទេគឺគេហៅទៅសន្និបាតកាលពីសម័យប៉ុល ពត  
នោះ ។

សុជា៖ តែត្រឹមថ្នាក់ណាទៅដែលអាចចូលទៅក្នុងនោះ?

ហៀន៖ ត្រឹមថាអ្នកដែលចូលទៅសន្និបាតនៅស្ថាប័នមានត្រឹមតែអនុសេនាធំ ប្រធានវៈសេនាតូច ។

សុជា៖ កាលនិងគេមិនទាន់ចាប់អៀនទេ?

ហៀន៖ បាទគេមិនទាន់ចាប់អៀនទេ ។

សុជា៖ កាលនិងពូនៅប្រធានវៈសេនាតូច?

ហៀន៖ បាទនៅប្រធានវៈសេនាតូច ។

សុជា៖ ពីណាគេប្រធានលើវៈសេនាធំ?

ហឿន៖ ប្រធានវ័រៈសេនាធំឈ្មោះជេង ។

សុជា៖ ហើយអៀននិងឡើងទៅក៏អៀននិងហ្នឹង ។

ហឿន៖ បាទ!...ប្រធានវ័រៈសេនាធំជេង ដល់ប្រធានកងពលគឺតាអៀននិងហ្នឹង ។

សុជា៖ ចុះពីណាគេជាអនុប្រធានពូ?

ហឿន៖ ឈ្មោះដឹម អនុប្រធានឈ្មោះដឹមគាត់ស្លាប់ទៅហើយ ។

សុជា៖ ស្លាប់ដោយសារមូលហេតុអី?

ហឿន៖ មូលហេតុដោយសារប៉ុលពតចាប់ ។

សុជា៖ ចុះពូមូលហេតុអីបានជាគេអត់ចាប់?

ហឿន៖ គេអត់ចាប់គឺដោយសារជាប់នឹងនិរន្តរកានយោធាយ គេយកទៅដាក់នៅកន្លែងកសាងខ្លួនហ្នឹង ពីព្រោះពូអត់ជាប់ច្រពាក់ច្រពិនផ្នែកនយោធាយទេ ច្រពាក់ព្រិនតែនិងជាមួយអៀននិងបន្តិចទេ ។

សុជា៖ អីញ្ចឹងនយោធាយម៉េចទៅដែលពូអត់ជាប់ច្រពាក់ច្រពិនជាមួយហ្នឹង?

ហឿន៖ ដែលអត់ជាប់ពាក់ព័ន្ធព្រោះអត់មានខ្សែបង្កបង្កណាគ្នា ក៏បងនិងមានបងជាប់និងខ្សែក្បត់អញ្ចឹងទៅក៏បងជាប់និងខ្សែក្បត់និងនិរន្តរកានយោធាយនិងដែរ ។

សុជា៖ ចុះតាខៀវនោះគាត់មាននិយាយពីរឿងអីខ្លះ?

ហឿន៖ តាខៀវគាត់និយាយតែពីរឿងពង្រឹងនយោធាយគោលជំហរ កុំអោយមានកំហុសអោយខិតខំនាំគ្នាកសាងខ្លួន កុំអោយចាញ់បោកគោលជំហរនយោធាយណាមួយដែលមកបោកប្រាសយើងឲ្យជឿដែលគេហៅថាផ្នែកណាមួយ បើមាននិរន្តរកាណាមួយមកទាក់ទាញចូលទៅក៏កុំអោយចូលទៅកុំអោយចូលទៅបំរើកាសេបេ សេអ៊ីអាចូលស្នៀសស្រាប់តែវាលើកឡើងទៅ ហើយរួចយើងគឺចេះតែស្តាប់បើយើងអត់ដឹងដែរ ។

សុជា៖ ហើយកាលនិងតាខៀវអីនិងគាត់មានធ្លាប់និយាយពីរឿងកាសេបេនិងសេអ៊ីអាអីទេ?

ហឿន៖ បាទ! ។

សុជា៖ និយាយថាម៉េចខ្លះកាសេបេ សេអ៊ីអាអីហ្នឹង?

ហឿន៖ បើកាសេបេគឺធ្វើជាតិញសំងាត់អោយស្ងៀត ។

សុជា៖ ចុះសេអ៊ីអា?

ហឿន៖ សេអ៊ីអាខ្ញុំអត់ដឹងដែរមិនដឹងជាគេថាម៉េចបើពាក្យវាអីញ្ចឹង ។

សុជា: ចុះមានពិណ្ឌូកដែលគេចាប់ដោយមូលហេតុជាប់ខ្សែកាសេបេប៊ុក សេអ៊ីអា ប៊ុកជាប់និងបង  
ប្អូនដែលធ្វើការធំធេង?

ហឿន: ជាប់ច្រើនណាស់ដែលវាជាប់ ដូចប្អូនឯងហើយនិងបងដែលកំពុងតែបំរើ ដូចជាធ្វើការទាំងយប់  
ទាំងថ្ងៃអីញ្ចឹង ឡានមកដល់ឈប់ដូចឡានមកម៉ិញអីញ្ចឹង ដល់វាមកវាចាប់បងមួយប្អូនឯងមួយ  
ទៅហើយវាដាក់ខ្សែភ្លើង ហើយចោទថាមើលឯងឆ្លើយមើល តើឯងបំរើអោយសេអ៊ីអា និងកា  
សេបេតាំងពីឆ្នាំណា រួចយើងអត់ដែលស្គាល់សេអ៊ីអា កាសេបេឯងមិនដឹងជាឆ្លើយថាម៉េច ដល់  
ពេលវាធ្វើទារុណកម្មចំពោះប្អូនឯងឬបងខ្លាំង ហើយចុះបើក្នុង១ថ្ងៃឆក់ខ្សែភ្លើង៤-៥ដង រួចប្អូន  
ឯងទ្រាំមិនឆ្លើយម៉េច ថាតាំងពីឆ្នាំប៉ុនណោះមកតាំងពីឆ្នាំ៧៣តាំងពីឆ្នាំ៧៤មក រួចប្អូនឯងមិន  
ឆ្លើយម៉េចបើតាការបំបែកកញ្ចក់ជើងកញ្ចក់អី ។

សុជា: ឮដែលឃើញទេ ឮដឹង?

ហឿន: ដឹងពិតតែហ្មឺន ។

សុជា: ឃើញនៅកន្លែងណាទៅ?

ហឿន: ឃើញនៅកន្លែងសន្តិសុខវាដាក់នៅកន្លែងខាងជើងវត្តភ្នំនៅអែបនិងមាត់ទន្លេ នៅជាប់នឹងស្ពាន  
ជ្រោយចង្វារ ១ថ្ងៃឆក់ពី៣-៧ដងអានិងខាងពួកតំបន់គេដាក់នៅត្រង់ហ្នឹង ពួកតំបន់ពួកគណៈ  
ស្រុក ។

សុជា: គេចាប់ពីនេះទៅ?

ហឿន: បាទគេចាប់ពីលើទៅ បើផ្នែកទី៣គេចាប់អត់មានទុកនៅនេះទៅគឺបញ្ជូនទៅព្រៃសរ គេយកទៅវែ  
ចោលបណ្តោយ បើពួកតំបន់ពួកគណៈស្រុកនៅនិងតែហ្មឺនផ្ទះនៅនិងសព្វថ្ងៃបងទៅឃើញ កាល  
មុនបងយកកូនទៅដេកពេទ្យនៅឃើញ ។

សុជា: នៅខាងណាពេទ្យ?

ហឿន: នៅខាងដូរពេទ្យនេះ អាយើងទៅពីខាងត្បូងស្ពានចាស់ទៅនេះគេហៅពេទ្យអី ។

សុជា: ពេទ្យកុមារមជ្ឈឹម ពេទ្យកន្ទះបុប្ផ!

ហឿន: ពេទ្យកន្ទះបុប្ផអីពេទ្យកាលម៉ែតយើងនេះ នៅខាងត្បូងពេទ្យកាលម៉ែត អោយបងទៅប្រាប់បង  
ទៅចង្អុលប្រាប់ៗផ្ទះនោះ ។

សុជា: កន្លែងនិងគេធ្វើជាស្អីគេ?

ហឿន: អានិងកន្លែងសន្តិសុខរបស់វាហើយហ្នឹង ។

សុជា: សន្តិសុខរបស់ពិណាកេ?

ហឿន: បោះខាងមជ្ឈិមប្បិដ្ឋ ។

សុជា: របស់ខាងភូមិភាគខាងឧត្តរហ្មឺន?

ហឿន: បា!... អត់ទេគេដាក់មជ្ឈិមនិងគឺគេជាសន្តិសុខខាងមជ្ឈិមហ្មឺន ។

សុជា: ពិណាកេជាអ្នកគ្រប់គ្រង?

ហឿន: ដូចថាគណៈស្រុកដែលគេចាប់ពីសៀមរាប ពីកំពង់ចាមចាប់ពីអាងយើងខាងនោះ នៅក្នុងខេត្ត និងតែម្តង អោយតែនៅខាងឧត្តរនិងគេដាក់នៅកន្លែងនិងតែម្តង ។

សុជា: ពិណាកេជាអ្នកគ្រប់គ្រងនៅកន្លែងហ្នឹង?

ហឿន: បងអត់ស្គាល់ឈ្មោះទេ ។

សុជា: ចុះម៉េចបានជាពួកគេមើលបាន?

ហឿន: បងគឺជាក់ស្តែងគឺកន្លែងបងនៅជិតនិង ហើយលបមើលមានគាំទ្រពីកូនតូចកូនតាំងពីប៉ុន្មានឆ្នាំមុនហ្នឹងយំទ្រហឹងអើងកង អោយតែស្មើនេះវាវែងយូរសារហើយដូចជាដំរីៗទៅ អាណាឆ្នើយក៏ឆ្នើយទៅអាណាមិនឆ្នើយក៏ឆក់ខ្សែភ្លើង អានិងជាការពិតណាមិនមែនយកនិយាយរឿងនិងមកនិយាយលេងទេគឺបងបានឃើញពិត បងនិយាយហ៊ានសង្ខារថ្ងៃប៉ុន្មាននោះបើសិនជាបងនិយាយមិនពិត គឺបងអត់និយាយទេ អានេះជាឃាតកររបស់ប៉ុលពតណា ដែលបងឃើញជាក់ស្តែងហើយក៏បងមិនដែលបានធ្លាក់ដល់កំរិតនិងដែរទោសបង គ្រាន់តែចូលដល់កំឡុងកសាងពង្រីកគោលដំហែរខ្លួនឯងដើម្បីកសាង តែបើកសាងមិនបានទេគឺនៅពេលនិងហើយ ។

សុជា: ពូឃើញនិងឃើញចំណាយប៉ុន្មានដែរពីកន្លែងដែលធ្វើទារុណកម្មហ្នឹង?

ហឿន: ចំណាយមិនដល់ជា៥០ ម៉ែត្រដងព្រោះរបងដូចនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ដូចនៅពេញដែលឆ្ងាយពីគ្នាហ្នឹងដូចនៅពេញ ។

សុជា: នៅក្នុងដូច្នេះ?

ហឿន: បាទនៅក្នុងដូច្នេះ រួចខ្ញុំនៅដូច្នេះដែរខ្ញុំនៅអាជ្ញាកំព័រដានហើយខ្ញុំមើលទៅឃើញ ព្រោះដូចគេកញ្ចក់ ។

សុជា: ចុះពិណាកេជាអ្នកធ្វើទារុណកម្ម?

ហឿន: បងអត់ទទួលស្គាល់ទេ បងអត់ស្គាល់ទេព្រោះបងមិនហ៊ានសួរ មិនហ៊ានសួរថាគេចាប់មកពិណាហើយថ្នាក់ណាទៅកាន់មន្ទីរសន្តិសុខ កសាងខ្លួនមិនហ៊ានកំរើកទេអូននិយាយពីខ្លួនរឹងជាស្ត្រីទៀត ។

សុជា: ចុះកាលនិងគេចាប់អៀននៅ?

ហឿន: កាលនិងគេចាប់ហើយ ។

សុជា: កាលដែលឮឃើញគេធ្វើទារុណកម្មហ្នឹង?

ហឿន: វាអីពោះដូះសន្តិសុខនិងវាទៅជាប់គ្នាអីពោះ ដល់គេចាប់អៀនទៅគេយកកន្លែងអៀននិងធ្វើជាកន្លែងសន្តិសុខ ។

សុជា: ចុះពូគេដកមកលក់នៅកន្លែងណាវិញ?

ហឿន: អានិងគេអត់ទាន់ដកទេនិងកន្លែងនិងដដែល ដល់ពេលគេដកបងមកនៅទទួលគោកមកកសាងខ្លួននៅទទួលគោកហ្នឹង អានិងដំណាក់កាលដែលក្រោយមកបងអត់ដឹងថាគេប្រែប្រួលយ៉ាងម៉េចទេ ។

សុជា: ពេលដែលឮធ្វើជាអ្នកបោសសំអាតក្រុងអីនៅម្តុំវត្តភ្នំអីហ្នឹង?

ហឿន: បាទនៅម្តុំវត្តភ្នំហ្នឹង ។

សុជា: ឮឃើញញឹកញាប់ទេការធ្វើទារុណកម្មហ្នឹង?

ហឿន: ចុះបើនៅនិងអស់រយៈពេល១២ខែឃើញរាល់តែថ្ងៃ ជួនកាលស្មើនិងឃើញឡានគេទៅហើយឡានទៅពីតំបន់យើងហ្នឹង ទៅហើយទៅពីតំបន់និងទៅហើយចូលផ្ទុក ។

សុជា: ហើយគេចាប់គណៈតំបន់?

ហឿន: គេចាប់គណៈតំបន់ គណៈស្រុកប្រធានសង្កាត់ ។

សុជា: ឮឃើញមានស្គាល់ពីណាមួយទេ?

ហឿន: ខ្ញុំស្គាល់តែម្នាក់ទេឈ្មោះអ៊ឹចនមួយ ។

សុជា: គាត់ជាអីគេ?

ហឿន: គាត់នៅគណៈស្រុកបារាយណ៍យើងនេះ ។

សុជា: ឃើញទៅចូលនៅនិងដែរ?

ហឿន: បាទ! ។

សុជា: គាត់មានធ្វើអីខុសទេ បាទជាគេចាប់គាត់?

ហឿន: ចុះគេចាប់ ស ដឹម គេចាប់ ស ដឹម ទៅហើយគាត់ចុះទៅ ចន់និងគាត់ចុះនិងវាខ្សែរយៈជាមួយគ្នា តស៊ូសម័យខ្មែរក្រហមជាមួយគ្នាដល់គេចាប់ ស ដឹម ទៅគាត់ចុះនិងទៅវាមិនជាប់និងនិងនិរកានយោបាយ គេបំពាក់បំប៉ន ស ដឹម ហើយនិងផ្ទុចហ្នឹង ។

សុជា: ចុះផ្ទុចនិងជាស្តីគេ?

ហឿន: គណៈតំបន់ ។

សុជា: តំបន់ណា?

ហឿន: តំបន់យើងខ្ពង់រាបនេះ ។

សុជា: តំបន់ប្លុកភូមិភាគ?

ហឿន: ភូមិភាគប្រឡប់តំបន់ ។

សុជា: អីញ្ចឹងនៅពេលដែលគេចាប់ កុយ ឬ ចាប់អៀននិងគេចបណ្តើរៗហើយ?

ហឿន: បាទ!...គេចាប់បណ្តើរៗហើយ ។

សុជា: ចុះពូហេតុអ្វីឬម្តេចបានគេចាប់ គេយកទៅលក់ដំពោះគេចាប់អៀនបាន២-៣ខែហើយបានគេចាប់ពូ?

ហឿន: គេចាប់ទៅ ដល់ពេលដែលគេចាប់សំណូមពរដែលគេយកអៀនទៅចំលើយ ថាបានបំពាក់បំប៉ន ឈ្មោះអីខ្លះៗ ដែលដឹកនាំនយោបាយបំពាក់បំប៉ន ដូចជាមានឈ្មោះហឿនចុះដល់អីញ្ចឹងទៅគេចាប់ ផ្ដើមស្រាវជ្រាវប្រវត្តិរូបដែលហៅសមភាព គេស្រាវជ្រាវប្រវត្តិរូបថាតើយើងនឹងវាមានជាប់ និងនិងនិកានយោបាយតិចឬច្រើនវាមានទោសទៅតាមកំរិតហ្នឹង ។

សុជា: ចុះនៅក្នុងកំឡុងដែលគេកំពុងតែស្រាវជ្រាវនិង តើពូនៅជាប្រធានវៈសេនាតូចដដែល?

ហឿន: នៅវៈសេនាតូច ។

សុជា: ហើយការងារគេអោយធ្វើអីគេ?

ហឿន: ការងារនៅនិងគឺអត់មានធ្វើអីទេ ។

សុជា: ដើរយាមទៅ?

ហឿន: បាទ! ដើរយាមហើយគ្រាន់តែដើរមើលកូនទាហានទៅ ហើយនិងដើរចោលសំអាតនៅតាមថ្នល់ ។

សុជា: ចុះថាគុកដែលគេចាប់មនុស្សឃុំនៅហ្នឹង តើពិណគេជាអ្នកកាន់កាប់តើនៅក្នុងអង្គភាពរបស់លោក ពូដែលឬក៏មកពីខាងគេផ្សេង?

ហឿន: បាទ! គេយកមកពីដែលហៅថានិរតី ។

សុជា: យកពីនិរតីមកវិញ?

ហឿន: បាទ! មកពីនិរតី ពួកខាងតាកែវពួកខាងនិយាយទូរៗនោះ ។

សុជា: ចុះមានឃើញគេសំលាប់មនុស្សនៅនិងដែរទេ?

ហឿន: ត្រង់សំលាប់បងអត់ដែលឃើញទេ គ្រាន់តែឃើញគេធ្វើទារុណកម្ម គេយកមកកន្លែងនិងគេសួរ ចម្លើយមួយកំរិតទៅ ដូចជាវាសួរមិនចេញទើបវាបញ្ចូលទៅព្រៃសរ ទួលស្មែង ។

សុជា: ទេទួលស្មែង?

ហឿន: បា! ប៉ុន្តែថាវាមានស្លាប់ហើយ ប៉ុន្តែស្លាប់នឹងយើងវាអត់ដឹង ។

សុជា: ចុះយ៉ាងម៉េចបានឮដឹងថាគេយកមនុស្សចេញពីកន្លែងនិងទៅដាក់នៅទួលស្មែង ម៉េចបានឮដឹង?

ហឿន: អានិងដឹងដូចតាមទ័ពដែលនៅការពារនៅឃ្លីង តើពេលគេបញ្ជូននិងគឺម៉ោង៣-៤ ឬក៏ម៉ោង ៦-៧/យប់ក៏ដល់ម៉ោងវាហើយឡានមកហ្នឹង?

សុជា: ហើយឡាននិងដឹងតែមកពី?

ហឿន: ឡានអោយតែឡានមកនិងគឺវាដាក់ខ្លួនស្រាប់ហើយ ។

សុជា: ខ្លួនយ៉ាងម៉េច?

ហឿន: ខ្លួនអាដូចសញ្ញាក្បាលខ្មោច ។

សុជា: ទៅក៏ដឹងតែចាប់តែម្តង?

ហឿន: ទៅដឹងតែចាប់ហើយ ។

សុជា: ហើយឡាននិងឮស្តាប់ច្បាស់ថាជាឡានដែលមកពីណាអីណាឮស្តាប់ទេ?

ហឿន: ឡាននិងគឺឡានសន្តិសុខខាងនិរតីឃ្លីង វាទទួលខុសត្រូវខាងកុកទួលស្មែង ។

សុជា: ឮមានស្តាប់ពីណាខ្លះដែលធ្វើការនៅកុកទួលស្មែង?

ហឿន: អត់ស្គាល់ហ្នឹង អត់ស្គាល់ទេ ។

សុជា: ចុះហេតុអ្វីបានជាឮដឹងថាជាឡានមកពីខាងហ្នឹង?

ហឿន: គ្រាន់តែស្តាប់ឡាននិងតែហ្នឹង ច្រណំឡានណា ។

សុជា: ពីណាគេជាអ្នកប្រាប់ឮ មុនឃ្លីង?

ហឿន: មុនឃ្លីង គឺក្មេងវាច្រើនណាស់តែបងអត់ចាំឈ្មោះទេ ។

សុជា: លឺតែគេនិយាយ?

ហឿន: បា!.. ហើយកាលដែលដាក់ស្តែងដាក់ទុរណកម្មនិងគឺបានឃើញដាក់ស្តែងនិងភ្នែកតែម្តង ដូចជា ចេះកូនក្មេងដែលនៅជាមួយបងអីចេះ ដូចកូនទាហានបងអីចេះវាថាបងនោះឡាននោះមកទៀត ហើយ មកយកមនុស្សទៀតហើយ ។

សុជា: អីញ្ចឹងបានន័យថាកុកទួលស្មែងហើយនិងកុកដែលនៅមួយជុំវិញឃ្លីង កុកទួលស្មែងធ្ងន់ធ្ងរជាងកុក ដែលនៅវត្តភ្នំ?

ហឿន: បាទធ្ងន់ធ្ងរ ព្រោះកន្លែងនិងគឺជាកន្លែងដែលអស់ជីវិតទៅហើយ មានអីទៀត ។

សុជា: តើហេតុអ្វីបានជាពូជីងថាអស់ជីវិត?

ហឿន: អស់ជីវិតបើតាមតែបងដឹងគឺថាកាត់ទោសឧក្រិដ្ឋហើយ គឺកន្លែងកាត់ទោសស្លាប់ស្រេចនៅនឹងហើយ វាអស់កិរិតកសាងហើយ ។

សុជា: អានិងគេថាដូចជាលេបគ្រាប់ស្នែងហើយ?

ហឿន: បាទ! វាអស់ហើយ វាគ្មានអីសំខាន់ទេគឺមានតែការស្លាប់ ។

សុជា: ចុះពូជនៅពេលដែលគេចាប់អៀនចាប់អីហើយ ពូជត្រូវគេបញ្ជូនទៅព្រែកភ្នៅ ទៅកំពង់ឆ្នាំងនិងតើ គេអោយពូជធ្វើការលក់ដំឡើងម៉េចខ្លះ?

ហឿន: ធ្វើនៅព្រែកភ្នៅនិងគឺគេអោយបងប្អូនកំព្រាក ធ្វើស្រែប្រាំងលើកទំលាប់ ដឹកប្រលាយ ដឹកស្រះ

សុជា: ហើយការងារម៉ោងពេលអីយ៉ាងម៉េចដែរ?

ហឿន: ពេលវេលាម៉ោងល្ងាចយប់ធ្វើតាំងពីម៉ោង៦រហូតដល់ម៉ោង១១យប់ ។

សុជា: អានិងធ្វើការនៅព្រែកភ្នៅ?

ហឿន: បាទ! ធ្វើការនៅព្រែកភ្នៅ ។

សុជា: ចុះបាយទឹកអីយ៉ាងម៉េចដែរ?

ហឿន: បាយទឹកហូបម៉ោង១១កន្លះ ម៉ោង១២ចាប់ផ្តើមធ្វើការរហូតដល់ម៉ោង៥ ។

សុជា: នៅពេលនិងតើគេនៅតែចាប់មនុស្សទៀតដែលប្តូរ ឬក៏យ៉ាងម៉េចទៀត?

ហឿន: នៅតែបន្តចាប់រហូត ។

សុជា: អានិងចាប់មនុស្សក្រោយនិងចាប់រឿងយ៉ាងម៉េចៗវិញ?

ហឿន: នៃបន្តចាប់រហូតនិងគឺវាស្រាវជ្រាវជាប់ដែលថាឱ្យយួននិងណា ។

សុជា: មិនមែនដោយសារតែធ្វើការងារអីមិនល្អមិនអីទេណា?

ហឿន: គេស្រាវជ្រាវយេង ហើយចោទថាយេងជាឱ្យយួន ដូចជាចាប់បួនឯងមួយទៅជាប់និងនិងនិកា បួនឯងនិងទៅ រួចអ្នកឯណោះឆ្លើយថាខ្ញុំបំរើអោយយួនពីឆ្នាំប៉ុនណោះៗទៅ គេស្រាវជ្រាវទៅ តាមហ្នឹង រហូតស្រាវជ្រាវចាប់មេអីអស់អីហើយ បំបែកបងបំបែកអីអស់ហើយបានជាគេយក ពួកភូមិភាគនិរតីមកកាប់ មកគ្រប់គ្រងមក ។

សុជា: ចុះដល់ពេលទៅកំពង់ឆ្នាំង?

ហឿន: ទៅកំពង់ឆ្នាំងបងទៅកាប់ដី កាប់ភ្នំ បំបែកថ្ម រៀបថ្ម ។

សុជា: ហើយពីណាគេជាអ្នកគ្រប់យេងនៅកំពង់ឆ្នាំង?

ហៀន: នៅកំពង់ឆ្នាំងដែលគេយកបង់ទៅដាក់កន្លែងនិងឈ្មោះញ៉ែ ភូមិភាគនិរតី ។

សុជា: តាញ៉ែប្រធានគ្រប់គ្រងធំ?

ហៀន: បាទ! ប្រធានគ្រប់គ្រងធំ ដែលថាទទួលកងពល អនុប្រធានឈ្មោះទុយ ។

សុជា: ចុះពូមានដែលលឺឈ្មោះមេតទេ?

ហៀន: មេតដែលលឺបង ។

សុជា: ឋានៈជាអីដែរ?

ហៀន: ឋានៈជារបស់សេនាភូមិទេ ហ្ន៎! មេតនិងស្គាល់គាត់រាងខ្ពស់ ។

សុជា: សប្បខ្មៅ?

ហៀន: គាត់ខ្មៅស្រអែម ។

សុជា: គាត់ថ្នាក់ជាអីដែរ?

ហៀន: ថ្នាក់ប្រហែលជាអនុកងពលហើយ ។

សុជា: ជាមួយនិងញ៉ែ តើអ្នកណាធំជាង?

ហៀន: ញ៉ែធំជាង ទុយអនុ មេតនិងប្រហែលជាសមាជិកកងពលនៅភូមិភាគនិរតីទាំងអស់ហ្នឹង ទុយក៏នៅភូមិភាគនិរតី ញ៉ែក៏នៅភូមិភាគនិរតី ដល់ក្រោយមកដែលបងនៅនិងកំពង់ឆ្នាំងហ្នឹងអស់រយៈកាលជា៣ខែបានគេចាប់ញ៉ែនិរតីនិងទៀត ។

សុជា: ចុះមេតនោះគេចាប់ទេ ទុយអីហ្នឹង?

ហៀន: ទុយនិងអត់បានចាប់ទេ ព្រោះនៅពេលដែលគេចាប់ញ៉ែនិងទៅទុយគាត់ឡើងជាប្រធានកងពលជាប្រធានកងពលនៅរយៈកាលជា២ខែ បានគេដកទុយនិងទៅនៃកាន់ទ័ពចាប់ជាមួយនិងយួន ជាមួយនិងវៀតណាម ។

សុជា: ចុះមេតនោះ?

ហៀន: មេតនិងគេដក បានដកនិងមកបានគេបញ្ចូលឈ្មោះសំ រេច ។

សុជា: តាសំ រេច?

ហៀន: បាទ! ទៅកាន់ ។

សុជា: ចុះកាលនិងទៅធ្វើការនៅកំពង់ឆ្នាំងនិងគឺគេនៅបន្តចាប់មនុស្សទៀត?

ហៀន: បាទ! នៅតែចាប់មនុស្សទៀត អ្នកណាទោសត្រូវធ្ងន់អត់បញ្ជូនទៅដាក់កន្លែងសន្តិសុខទេដូចបងថាបើទោសកម្រិតដែលថាគេនៅកំពង់តែតាមដានគឺគេបញ្ជូនទៅកន្លែងនិងហើយ ។

សុជា: ហើយអ្នកដែលគេបញ្ជូនទៅកំពង់ឆ្នាំងនិងគឺស្ទើរតែជាអ្នកទោសទាំងអស់?

ហឿន: បាទ! អ្នកទោសទាំងអស់។

សុជា: ហើយមកពីខាងណាដែរ?

ហឿន: គ្រប់ភូមិភាគ គ្រប់ខេត្តមិនដឹងជានៅខេត្តណាខេត្តអីទេ ដូចជាខាងបូព៌ាអីចឹងវាជាប់និងនិនិការ ដែលថាទោសអីចឹងគឺគេបញ្ជូនមកហើយ ខេត្តសៀមរាបអីចឹងមានទោសគេបញ្ជូនមក មកដាក់ កន្លែងមួយដុំនៅកន្លែងកសាងនិងហ្នឹង មិនមែនល្មមណាមួយកៅអីអោយចុចថ្ម ១ថ្ងៃៗមានតែស្លាប់ ពី៥ នាក់ទៅ១០ នាក់ៗ ។

សុជា: ស្លាប់ដោយសារអីដែរ?

ហឿន: ដោយសារធ្លាក់ពីលើភ្នំមកដែលចុចថ្មរហេះ ជួនកាលវាបែកមកចំក្បាលទៅ ។

សុជា: ហើយចំនួនអ្នកដែលធ្វើការនៅនិងមានច្រើនទេ?

ហឿន: ទេ! ច្រើនណាស់អ្នកប្រហែលជាខ្លាំងពាក់ព័ន្ធ មើលទៅនិងគ្រប់មុខនាក់ មួយអង្គភាពនេះទៅ មួយអង្គភាពនោះទៅ មួយវ័រនេះទៅណែនៗហ្នឹង ប៉ុន្តែឯងមានដែលទៅឃើញព្រលានយន្តហោះ កំបង់ឆ្នាំងទេ!

សុជា: បាទ! ដែលទៅ...ទៅ ។

ហឿន: អានិងស្ទើរតែស្លាប់ហើយអាហ្នឹង ។

សុជា: ហើយគេធ្វើបំរុងដាក់អីគេ?

ហឿន: ដែនការរបស់វា គឺវាដាក់យន្តហោះពិសេស យន្តហោះប្រដេញណា ។

សុជា: ហើយធ្វើការអីព្រឺនមានជំនាញការនិងវិស្វកម្មអីមកពីខាងណាដែរ?

ហឿន: មកពីចិនហ្នឹង ។

សុជា: ចិនគេមកធ្វើនៅហ្នឹង?

ហឿន: បាទ! បច្ចេកទេសពីចិនហ្នឹង ។

សុជា: ចិននៅនិងច្រើនទេ?

ហឿន: ច្រើន ដូចជាពីរវ័រសេនាតូច បច្ចេកទេសបុកដី បច្ចេកទេសរុញដីរៀបថ្ម ឆាយដីដែលថាស្ទើរដី ច្រើនមុខជំនាញណាស់ គេរៀបចំអគ្គីសនីម៉ាស៊ីនអាណេយ៍ទាំងអស់ ខាងទុក្ខនិយមខាងបញ្ជាការ ប៉ាល់ហោះគ្រប់មុខ ចិនមកមិនមែនពីរវ័រសេនាតូចប្រហែលជាមួយកងពល ដែលមកនៅតំបន់

នៅកំពង់ឆ្នាំងនិងណា ខ្ញុំស្គាល់ច្រើនដែរចិនតាលីដូ តាចូរ អីញ្ចឹងបានន័យថានៅសម័យប៉ុល ពត បងមិនអាចបំភ្លេចបានទេ ។

សុជា: ហើយនៅកន្លែងដុំវិញធ្វើការនៅកំពង់ឆ្នាំងនិងមានកន្លែងដែលគេសម្លាប់មនុស្សអីទេ ពូដែលដើរ ទៅហើយមើលឃើញទេ?

ហឿន: ការសំលាប់មានដែរ អ្នកណាដែលធ្វើការមិនល្អត្រឹមកំរិតយុទ្ធជន វាបញ្ជូនមិនដល់ទេវាសំលាប់ នៅខាងលិចកំពង់ឆ្នាំងហ្នឹង ខាងលិចព្រលាយយន្តហោះហ្នឹង ។

សុជា: នៅភូមិអីគេ?

ហឿន: នៅត្រង់នោះអត់មានភូមិទេ នៅកន្លែងនោះសុទ្ធតែព្រៃ ។

សុជា: ថីបានឮដឹង?

ហឿន: ដឹងនៅក្នុងអង្គភាពជាមួយ ដែលជាទ័ពពិសេសវាដែលទៅការពារយើងនិងណា ហើយយើងធ្វើ ការអីមិនល្អគេចាប់បញ្ជូនយើងមិនដល់ ពិបាកមកដល់ភ្នំពេញវាធ្វើនៅនឹងតែម្តងនៅដឹកអ្នក ។

សុជា: ច្រើនគ្នាទេដែលគេសំលាប់នៅហ្នឹង?

ហឿន: ច្រើនដែរនិងបើគិតទៅប្រហែលជាមួយអនុសេនាធំ ។

សុជា: ប្រមាណទៅ ចូលរយនាក់ហើយមើលទៅ?

ហឿន: បា! ចូលរយនាក់ហើយ ។

សុជា: ពូបានដឹងដំណឹងនិងតាមរយៈពិណាកេ តើពូទៅឃើញផ្ទាល់ឬក៏ដឹងតាមតែគេនិយាយ?

ហឿន: ឃើញផ្ទាល់និងភ្នែកហ្នឹង មួយឈ្មោះនៃសុនៗគ្នាមកពីវែកដ៏មិនទាន់និងបានស៊ីបាយដង កំពង់តែ តំរង់ជួរចាប់ព្រឹបប្រដោយ ។

សុជា: ចុះឃើញតែគេចាប់ ហើយត្រង់សំលាប់?

ហឿន: តែចាប់បញ្ជូនចងស្លាបសេក....

សុជា: យកទៅហ្នឹង?

ហឿន: បា! យកទៅហ្នឹង ។

សុជា: ចុះពេលដែលគេកំពង់តែសំលាប់និង តើពូមានបានឃើញទេ?

ហឿន: ទេ! ទេ! អត់បានឃើញទេ ។

សុជា: ឈ្មោះសុនហ្នឹង?

ហឿន: បា! ។

សុជា: ចុះមានដែលទៅមួយដុំមាត់អូរនិងមានដែលឃើញរណ្តៅសាកសពអី តើមានឃើញទេ?

ហឿន: ថ្វីក៏មិនឃើញ ។

សុជា: តែគ្រង់ឃើញគេសំលាប់ផ្ទាល់អត់ដែលឃើញទេ?

ហឿន: អត់ឃើញទេ តែគ្រាន់តែថាវាអោយយើងទៅធ្វើការទៅកាប់ឈើអីហ្នឹង មានអ្នកណាខូចហើយ អាអ្នកដែលសំលាប់និងវាមានអ្នកល្អនិងអ្នកអាក្រក់ដែរ ហើយវាថាថ្ងៃមុនគេយកពួកនោះមក សំលាប់នៅហ្នឹង ។

សុជា: ឈ្មោះអីគេដែលប្រាប់ពូ?

ហឿន: ឈ្មោះរី ដែលនៅភូមិអន្លង់ថ្មយើងនេះ ។

សុជា: អន្លង់ថ្មស្រុកណាដែរ?

ហឿន: ស្រុកបារាយណ៍យើងនេះ ។

សុជា: ជាទាហាន?

ហឿន: បាទ! ។

សុជា: តួនាទីកាត់ធ្វើអីគេ?

ហឿន: កាត់តួនាទីជាយុទ្ធជនទេ ប៉ុន្តែគ្រង់ថាគេទៅយាមនៅហ្នឹង អានិងបងអស់សិទ្ធិអស់អំណាចហើយ គឺ នៅជាអ្នកទោសហើយអាហ្នឹង ។

សុជា: ឈ្មោះរីបានប្រាប់ពូប៉ុន្មានដង?

ហឿន: ប្រាប់តែមួយដងទេ ។

សុជា: ហើយរីនិងជាអ្នកចូលរួមសំលាប់និងគេដែរ?

ហឿន: បាទ! គ្រាន់តែថាការពារហើយកូនទាហានគេធ្វើ ។

សុជា: ចុះនៅធ្វើការនៅកំពង់ឆ្នាំងនិងមានឃើញអ្នកធំអ្នកអីគេទៅមើលទេ ដូចថ្នាក់អៀង សារី ហើននិង ថ្នាក់តាខៀវអីមានដែលទៅមើលទេ?

ហឿន: ដែលទៅដែរ ។

សុជា: ដែលទៅដែរ ឮឃើញហ្នឹង?

ហឿន: ឃើញជិះកាប៉ាល់ហោះចុះនៅនិងព្រលាននិងហ្នឹង ។

សុជា: ពីណាគេទៅ?

ហឿន: ឃើញខៀវ សំផន ហើយនិងតាប៉ុល ពត នេះ ។

សុជា: ហើយគាត់មានដែលនិយាយឬក៏ធ្វើមេទិញអីនៅហ្នឹងទេ?

ហឿន: អត់ទេ ហើយយើងគ្រាន់តែឃើញពីចំណាយទេ ។

សុជា: ចុះតាខ្សែវដែលបង្រៀននយោបាយនោះមានដែលទៅទេ?

ហឿន: ទៅ ។

សុជា: ចុះអៀងសារី?

ហឿន: ទៅ អៀង សារី មុខរាងច្រើនៗស្តើងដូចតាកុងចិន ប៉ុន្តែគ្រាន់តែខ្មៅ ។

សុជា: ឮទៅដល់កំពង់ឆ្នាំងនិងគេមានដែលបង្រៀននយោបាយ ឬចូលមេទិញគេអីយ៉ាងម៉េចទេ?

ហឿន: គេបង្រៀននយោបាយយើងគ្រង់ថា អោយយើងខំកសាងខ្លួនព្រោះយើងជាប់នឹងនិនិការនិង  
ខ្សែក្បត់ បើអ្នកណាដែលថាមិនកសាងមិនប្រឹងកសាងខ្លួនទេអានិងគេ ។

សុជា: គេសម្លាប់ហើយ?

ហឿន: គេសម្លាប់ហើយ ។

សុជា: ចុះដល់ពេលដែលទៅវ៉ៃយួនចូលទៅក្នុងកងពលអី វ៉ែរអីដែរ?

ហឿន: កងពល៣៥០ ។

សុជា: ពីណាគេជាប្រធានកងពល?

ហឿន: ប្រធានកងពលឈ្មោះកែវ ។

សុជា: ចុះទៅដល់មានបានវ៉ៃចូលទៅរៀតណាមទេ?

ហឿន: គ្រាន់តែទៅដល់ចូលបាន៣ថ្ងៃនិងជាប់ភ្នំពេញ ។

សុជា: ចូលទៅដីតាយនីញនិងហ្ន៎?

ហឿន: បាទ! ។

សុជា: ចុះដល់ពេលដែលចូលទៅវ៉ៃនិងមានបានដុតផ្ទះប្រជាជនរៀតណាមទេ?

ហឿន: ចូលទៅវ៉ៃបានមួយថ្ងៃមួយយប់ដែរ ។

សុជា: ចុះមានដែលចាប់បានទាហានរៀតណាមរៀតអីទេ?

ហឿន: អត់ទេ អត់ដែលមានទេ ។

សុជា: ចុះប្រជាជនរៀតណាម?

ហឿន: ចាប់បាន ។

សុជា: ចុះគេយកទៅធ្វើម៉េចទៅ?

ហៀន: ចាប់បានក៏ខានទ័ពនិងអត់ដឹងទេ ព្រោះចាប់បានបញ្ជូនមកក្រោយមក គេថាកុំអោយសំលាប់គឺគេ ចង់យកមកសម្ភាស តែរឿងមកក្រោយបងអត់ដឹងទេ គេសួរចំលើងចេះៗ គេអោយនិយាយពី អីចេះមួយចុះមួយ ។

សុជា: ចុះសម្ភាសនឹងតើពិណ្ឌគេជាអ្នកសម្ភាស?

ហៀន: អ្នកសម្ភាសនឹងគេយកពីខាងគេដែលនៅក្រោយហ្នឹង គេសម្ភាសដូចជាបួនឯងអីព្រឹទ្ធិមិនដឹងជា ឈ្មោះអ្នកណា បងអត់ដឹងដែរចុះតែបងលឺនៅក្នុងវារ្យរួចចឹងទៅណា ថាអោយឆ្លើយចេះៗមួយទៅ

សុជា: ចាប់បានញឹកញាប់ទេ?

ហៀន: អោយតែវៃចាប់បានហើយ ។

សុជា: ចាប់បានប៉ុន្មាននាក់ទៅនៅដែលពូទៅប៉ុន្មានថ្ងៃហ្នឹង?

ហៀន: ខ្ញុំទៅចាប់បានតែ៣នាក់ទេ ។

សុជា: សុទ្ធតែជាជនស៊ីវិលទាំងអស់?

ហៀន: ប្រជាជនដូចយើងនៅតាមស្រុកតាមភូមិអីព្រឹទ្ធិ រួចចេះតែថាចាប់បានទៅថាចាប់បានទាហានយួន ថាខ្មាំងយួនចេះទៅ តែតាមពិតចាប់បានជាប្រជាជនដែលគ្មានអ្នករកស៊ីធ្វើស្រែធ្វើចំការមានដូះ តូចតាចដូចយើងអីព្រឹទ្ធិទៅណា រួចយកមកសុទ្ធតែអោយសម្ភាសថាសុទ្ធតែធ្វើជាទាហានយួន ។

សុជា: អីព្រឹទ្ធិបង្ខំអោយអ្នកនិងធ្វើជាទាហានយួន?

ហៀន: អោយឆ្លើយថាធ្វើជាទាហាន ។

សុជា: ចុះនៅពេលដែលចាប់បាននិងគេមានអារុំធម៌នៅជាប់នឹងដៃទេ?

ហៀន: គ្មានទេ ប្រជាជនយើងសុទ្ធសាត ជួនកាលគ្នាមកបេះបន្លែត្រកួនអីទៅទ័ពចាប់គ្នា... អូចាប់បាន យួនប៉ុណ្ណេះក្បាល វៃបានខ្មាំងយួនប៉ុណ្ណេះក្បាលតែតាមពិតមិនមែនទេគឺប្រជាជនទេ ។

សុជា: ចុះពេលចូលទៅដល់ភូមិវៀតណាមចូលដល់ផ្ទះវៀតណាមអី មានដុតដុះដុតអីទេ?

ហៀន: អោយតែវៃគឺនេះហើយអារូន ។

សុជា: ចុះនៅពេលដែលយើងវៃហើយចូលទៅដល់ អត់មានដុតអីផ្សេងទេហើយអារុំវៃបាញ់ទៅក៏វ៉ានេះ ហើយតែអាគ្រៅពីវៃបាញ់នេះនិងមានដុតទេ?

ហៀន: ដុត...គ្មានទុកទេដូះហ្នឹង ដូះវៀតណាមជាប់គ្នារហូតដុតតែមួយនេះទាំងអស់ មានពីរបីជួរផ្ទះនៅ វៀតណាមបួនឯងមិនដឹង ។

សុជា: តែនៅពេលដែលចូលទៅប្រជាជនចេញអស់ពីភូមិនិងហើយប្តូរក៏នៅក្នុងភូមិនិងដែរ?

ហៀន: ដល់យើងចូលទៅនឹងទាហានរៀតណាមវ៉ាមិននៅនឹងប្រជាជន ដល់យើងវែទៅរៀតណាមដកទៅ  
វាជំលៀសប្រជាជនវាអត់ទាន់ វានៅសេសសល់អាគ្នាដែលជាអ្នកក្រីក្រដែលគ្មានអីអ្នកសដែលគេ  
ហៅថាដឹកដង្ហូរនិងគេ ហើយក៏ចាប់បានទៅជួនកាលក៏វែកាត់ដូរគេចាប់បានទៅអីព្វឹង ។

សុជា: អីព្វឹងកាលពូទៅនឹងមានថា: ជាអីគេដែរ?

ហៀន: ត្រឹមតែជាយុទ្ធជនទេ ព្រោះគេដកអស់ហើយបើមនុស្សទៅពីទោស ។

សុជា: គេបញ្ជូនពីកំពង់ឆ្នាំងទៅ?

ហៀន: បា! គេបញ្ជូនពីកំពង់ឆ្នាំងទៅ ។

សុជា: ទៅប្រហែលជាប៉ុន្មាននាក់?

ហៀន: ទៅច្រើនដែរមួយវ៉ា: សេនាតូច ប្រហែលជា៣០០ នាក់ ។

សុជា: បាន៣ថ្ងៃដាច់ពេញ?

ហៀន: ៣ថ្ងៃដាច់ពេញ ។

សុជា: រត់មក!

ហៀន: រត់មកជិះរថក្រោះឆ្នាំងទន្លេបិទ ។

សុជា: ពូបានឆ្លងកាត់របបខ្មែរក្រហមអីព្វឹង តើពូយល់របបនិងយ៉ាងម៉េចដែរ?

ហៀន: ពូបានឆ្លងកាត់ជាមួយខ្មែរក្រហមអស់រយៈកាល៣ឆ្នាំ៨ខែបងយល់ច្បាស់ ប៉ុន្តែនៅក្នុងសង្គមថាវ៉ែ  
បំរាស់វ៉ាមិនរួចណា បងយល់ច្បាស់ថារបបនេះរបបប្តេជ្ញាករដែលហៅថារបបគុម្មុយនីស ចឹងគឺ  
បងមានទុក្ខមកតិមួយដែលស្នេហាជាតិ អោយតែមានរបបណាដែលក្រៅពីនេះគឺបងប្រែក្រវ៉ា  
ហើយអីព្វឹងបានជាបងចង់ចាំនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់បង ផ្គាំកូនផ្គាំចៅរហូតទាល់តែសព្វថ្ងៃថា  
រឿងនៅក្នុងសម័យប៉ុល ពត របប ប៉ុល ពត អោយតែមានមោឃៈណាដែលកើតរបបនិងគឺកូន  
ឯងក្រោកតស៊ូទៅវែប្រឆាំងនឹងរបបនិងកុំអោយវិលត្រឡប់បាន គឺវាលំបាកណាស់លំបាកតាំងពី  
ការរស់នៅ តាំងពីសេរីភាព ការហូបចុកសិទ្ធិសេរីដើរហើរនិយាយស្តីគឺយើងគ្មានសិទ្ធិទេ អានេះ  
របៀបថាយើងមើលឃើញហើយប៉ុន្តែយើងជាប់គុកដែលអត់ជាង ចឹងបងមិនអាចហៅថាមិនឲ្យ  
អារបបនិងវិលបានទេ ទោះបីជាបងចាស់ល្ងាចល្ងង់ប្តីក៏រិតនេះក៏ដោយ តែមានសម័យប៉ុល ពត  
មានផ្ទុះឡើងជាលើកទី១ទី២គឺបងធ្វើទាហានទៀតហើយ ។

សុជា: ចុះកាលនឹងតើពូមានឃើញថាការដឹកនាំដែលនៅជំនាន់នឹងមានការល្អត្រឹមត្រូវដែរទេ?

ហៀន: ដែលសម័យនោះអ្នកស្នេហាជាតិយើងណាមួយក៏អាចមានទេ សុទ្ធតែនៅលាក់ខ្លួនបង្កប់ខ្លួនទោះបី  
ជាបួនរង់ចាំមានទុក្ខមកតិមួយស្នេហាជាតិបូកគ្នាលនយោបាយណាមួយសំខាន់ៗ ក៏បួនរង់ចាំមិនហ៊ាន  
ប្រាប់ខ្ញុំខ្លាចខ្ញុំដឹងពីបួនរង់ចាំរាយការណ៍អោយអ្នកនោះវិញ អំពើដែលថាការដឹងយល់ច្បាស់ពី  
គ្នាហើយក៏មិនហ៊ានប្រាប់គ្នាដែរថាយើងអីព្រោះៗមួយ ។

សុជា: កាលពីជំនាន់ប៉ុល ពត ពូមានដែលសុំគេមកលេងផ្ទះទេ?

ហៀន: ខ្ញុំសុំគេមកមួយដង ។

សុជា: បានមកផ្ទះដែរ?

ហៀន: បាទ! ។

សុជា: បានមកប៉ុន្មានថ្ងៃ?

ហៀន: មកតែ៣ថ្ងៃទេ ហើយម្យ៉ាងយើងនៅទីនេះក៏មិនចង់យើងមកលេងផ្ទះទេ ព្រោះវាមិនចង់ឲ្យពួក  
យើងដឹងពីការធ្វើទុក្ខលំបាកមកលើឪពុកម្តាយយើង អត់ស្បៀងបង្កត់អាហារហូបមិនគ្រប់គ្រាន់  
វាធ្វើបាបមិនអោយឈប់សំរាក ធ្វើការមិនដែលមានពេលវេលា អំពើយើងនៅទីនេះមកហើយ  
ឪពុកម្តាយយើងលំបាកនៅខាងក្រោយវាការឈឺចាប់និងគស្នី វាបិទសិទ្ធិសេរីភាពគេមិនអោយ ។

សុជា: តែមកបាន៣ថ្ងៃឮឃើញអ្នកដែលនៅនឹងភូមិស្រុកនិងយ៉ាងម៉េចដែរ?

ហៀន: ខ្ញុំដែលមកក៏ឃើញជីវភាពប្រជាជនដែលនៅខាងក្រោយនិងក៏វាលំបាក លំបាកតាំងពីការរស់នៅ  
តាំងពីការហូបចុកទាំងអស់ ។

សុជា: ចុះពូមានអារម្មណ៍ម៉េចដែរចំពោះរបបបែបហ្នឹង?

ហៀន: ដែលក្នុងគោលជំហរនយោបាយគំនិតរបស់បងគឺវាមានការលំបាក របបនេះគឺជាអ្នកណាមួយ  
ដែលមានគំនិតស្នេហាជាតិ គឺបងប្រែក្រឡះហើយមិនរួសនៅក្នុងសង្គមនេះទេ អំពើរហូតមកពី  
និងទៀតអានេះបងនិយាយសារនេះវិញហើយណា បងអៀនប្រធានរបស់ខ្ញុំនិងបានជាគាត់មាន  
ទុក្ខមកតិមួយដែលហៅថាសាងកំលាំងផ្ទៃក្នុងដែលគេហៅថាខ្មែរស អោយមានចលនាស្និមួយ  
ទៀតអំពើគាត់បង្កប់ក្នុងមួយកងពលនិងបានហើយ អានិងបងនិយាយត្រឡប់មកវិញ គាត់ដក  
បងមកបង្កប់ខ្លួននៅកំពង់ចាមនេះ អោយខ្ញុំមួយកងតូចនិងឡានអាសេកង់សេ៦ ដឹកកាំភ្លើងមក  
លាក់បង្កប់នៅកំពង់ចាម ដែលបង្កប់និងទៅគេចាប់មេៗនិងអៀនអស់ទៅ ចាប់ផ្តើមអស់ទៅវាបែក  
ការ ដែលបែកការនិងហើយដែលបងជាប់និងនិរន្តរនយោបាយនិងណា ។

សុជា: ចុះគេរកឃើញពូដែលជាខ្មែររយះរបស់អៀនដែរទេ នៅពេលដែលគេចាប់អៀនហើយ?

ហឿន៖ ដែលគេចាប់បងជាប់និងនិរន្តរភាពប្រវត្តិរូប ។

សុជា៖ ប្រែប្រវត្តិរូបម៉េច?

ហឿន៖ ពីដើមនៅសង្កាត់ក្រវ៉ា ភូមិបាក់ស្នា ស្រុកបារាយណ៍ចេះទៅណា ដល់ពេលនេះយើងប្រែជា  
ទៅដាក់នៅឯសៀមរាបឯណាដែលយើងធ្លាប់ស្គាល់ទៅណា អញ្ជើញបានរស់បើនៅតែអញ្ជើញគឺអត់  
រស់ទេ អត់រស់ទេអូនឯសួរទៅសួរដូចចាញ់ដែលនៅបាក់ស្នាដែលអនឯសម្ភាសនោះ ញ៉ែរក៏  
ជាប់និងនិរន្តរភាពដូចគ្នាដែរ ជិតស្នាបំរស់ដូចគ្នានឹងឯង នៅទូកកោកនៅនឹងបែកគ្រឿងកន្លែងឯង  
នៅម៉ាជាមួយគ្នានឹងឯង ។

សុជា៖ ចុះពូជារឿនបង្កប់នៅកំពង់ចាមនេះ តើពូជីកអារុធមកមែន?

ហឿន៖ បាទ! ដឹកមកមែន ។

សុជា៖ ដែលបំរុងផ្ទះនិងគេអោយធ្វើម៉េច?

ហឿន៖ ដល់ពេលដឹកនិងហើយដល់ម៉ោង ដល់ម៉ោងហើយគេអោយដឹកអារុធទៅដាក់នៅពោចិនត្រង់នៅ  
កន្លែងប៉េះខៀវ វ័យកពោចិនត្រង់វ័យកព្រលានយន្តហោះ វ័យកកន្លែងយ៉ាងកាំភ្លើងធំកន្លែង  
រថក្រោះវ័យកនិងហើយ ហើយមួយវ័យសេនាធំទៀតវ័យកប៉ុស្តរាជ្យហ្នឹង ដល់ទៅហើយបែក  
ការទៅហើយដៃបការ បែកការចុះបែកការឡើងចាប់មេពីបមេស្រែកថាអ្នកនេះអ្នកនោះមួយ កុំអី  
ផ្ទះអារុធតាំងពីឆ្នាំ៧៦ នោះ ។

សុជា៖ ៧០ ប៉ុន្មាន?

ហឿន៖ ៧៦ នោះ ប៉ុន្មានធ្វើការអត់ចេញ ខ្ញុំវែនៅនោះហើយខាងកំពង់ចាម នេះជារឿងពិតព្រោះជាការ  
តស៊ូរបស់បង បងនិយាយពិតមិនមែនជាក្លែងខ្លាយទេ ។

សុជា៖ បើសិនជាគេរកឃើញពូដែលស្ថិតជាមួយនិងរឿននិងប្រហែលជា?

ហឿន៖ ស្ទាបហើយ បួនឯងប្រហែលជាមិនបានជួបមុខបងទេ ។

សុជា៖ ពួលរកប្រវត្តិរូប?

ហឿន៖ បាទ! លាក់ប្រវត្តិរូបសុទ្ធតែលាក់ប្រវត្តិរូបទាំងអស់ អាខ្លះដាក់ខាងនៅសង្កាត់ក្រវ៉ាចឹងវាទៅដាក់  
នៅសង្កាត់អ៊ុកកំពង់ចាមទៅ ដល់វាយកប្រវត្តិរូបអាមេរិកថ្មីមកយកប្រវត្តិរូបយើងទៅស្រាវជ្រាវ  
វាអត់នៅនេះទេ ដល់បួនស្រាវជ្រាវទៅថាវាមិនមែននៅភូមិបាក់ស្នាទេ ដល់អញ្ជើញទៅវាមើលទៅ  
ឈ្មោះអានេះវាមិននៅនេះទេវាទៅនោះតើ មានជាប់និងនិរន្តរភាពនិងអ្នកនេះណា បើបានរស់បើ

មិនថាជាអីព្រឹត្តិទេមិនបាច់ទេចប់បណ្តោយ អាប្រវត្តិរូបដែលនៅមេយើងចាស់និងដល់ពេលនោះ  
វាខ្ចាត់ខ្ចាយអស់ទៅ អីព្រឹត្តិវាភ្ជាប់អត់បានបើថានៅដដែលមិនបាច់ទេ ។

សុជា: ពូដែលមកសួរនាំដូចខ្ញុំមកសួរនាំអីព្រឹត្តិទេ?

ហឿន: សួរ! មកសួរជួនកាលខ្ញុំនៅឯណោះទេតែគេមកសួរនាំម៉ែខ្ញុំនៅឯដូននេះ គេមកលបសួរប្រវត្តិ  
រូប ប្រវត្តិរូបនៃសង្ខេប អូរមិនមែនប្រវត្តិរូបសង្ខេបទេគេហៅប្រវត្តិរូបពិស្តារ ។

សុជា: គេមកសួរឪពុកម្តាយយើង?

ហឿន: បាទ! គេមកសួរឪពុកម្តាយយើងដើម្បីយកទៅតាមដានយើង ថាតើប្រវត្តិរូបយើងនិងវាល្អឬក៏  
មិនល្អ បើមិនល្អក៏នៅនឹងហើយ ។

សុជា: ដីបានជាពូដឹង?

ហឿន: ខ្ញុំមកលេងដូនឪពុកម្តាយប្រាប់ ថាមានអ្នកនេះៗ គេមកសួរ ។

សុជា: ចុះនៅនោះ នៅភ្នំពេញគេមានដែលសួរនាំពូផ្ទាល់ទេ?

ហឿន: សួរ សួរគ្រប់តែគ្នាហ្នឹង ។

សុជា: ហើយពូក្រោយពូ៧៩មកមានដែលគេមកសួរនាំអីព្រឹត្តិទេ?

ហឿន: អត់ទេអូន មិនដែលទេបាត់យើងហើយបងក៏ខ្វះជីវភាពទៅក្រីក្រទៅក៏ចេះតែរស់នៅតាមភូមិជន  
បទនៅតាមបងប្អូនប្រជាជនទៅ ។

សុជា: ចុះពូនៅពេលដែលមានខ្ញុំមកសួរនាំពូពីរឿងរ៉ាវខ្មែរក្រហមចឹង តើពូមានអារម្មណ៍យ៉ាងម៉េចដែរ?

ហឿន: ខ្ញុំមានអារម្មណ៍រីករាយជាមួយប្អូន ហើយសូមថ្លែងអំណរគុណដែលបានមកសួរនាំពីប្រវត្តិរូបស្រស់  
ពូណា ថាការជួបតំរូវបងនៅក្នុងប៉ុល ពត ដែលធ្វើការដាក់ទារុណកម្ម ហើយវាត្រឡប់មក  
កាន់ជ័យជំនះហើយវាប្រែត្រឡប់ថាយើងជាខ្មាំងវិញ អីព្រឹត្តិដែលបងលើកឡើងថាអោយចងចាំ  
នៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ ក្នុងខួរក្បាលខ្ញុំនៅក្នុងខត្តមគតិរបស់ខ្ញុំ រឿងប៉ុល ពត ដែលខ្ញុំលើកឡើងថា  
មិនអាចជ្រុះជួររក្ខាបាន ចំពោះបងក៏វាជួបតំណាស់ ក្នុងរណស័យដែលបងភស្តុតាងដៃមុតជើងមាន  
របួសពិការក្នុងរណស័យតែអោយមានសិទ្ធិសេរីភាព ហើយគេចាត់ទុកយើងជាខ្មាំង បានជាបងថាវា  
មិនអាចបំភ្លេចបានទេដែលថាមួយឆាកចង្អុលវិវត្តរបស់វហ្មតដល់ស្លាប់ ហើយស្លាប់ក៏ពូចចង្អុលទៅកូន  
ក្រោយថាសម័យប៉ុល ពត គឺកូនកុំសារភាពហ្នឹង ។

សុជា: ចុះពូគួរតែត្រូវតែបំភ្លេចចោលទេរឿងហ្នឹង?

ហឿន: បាទ ។

សុជា: អាជ្ញាធររ៉ាំរ៉ៃប៉ុល ពត និងគ្លីបតែបំភ្លេចចោលប្តីបង្កអោយក្មេងៗដឹងទៅទៀត?

ហៀន: ខ្ញុំអត់បំភ្លេចចោលទេគឺខ្ញុំដឹកនាំក្មេងៗប្រាប់ជីវប្រវត្តិដែលវាកាន់អំណាចយោធាយោធានោះណា ចឹងបានជាខ្ញុំលើកឡើងថាកូនក្មួយៗទាំងអស់ ថាពូដែលនៅរស់នៅក្នុងសម័យប៉ុល ពត នៅសង្គមប៉ុល ពត បួនឯងគ្មានសិទ្ធិសេរីភាពអីពោះទេ កូនឯងគ្មានសិទ្ធិសេរីភាពចេះទេ គ្មានយើងចង់ហូបស្លឹកណាបានស្លឹកនឹងទេ យើងចង់ដោះម៉ូតូស្លឹកណាបានទេ ចង់ដោះឡានពេលស្លឹកណាដោះពេលនិងបានទេ ដើរទៅម៉ោងណាក៏បានទេ គឺដើរត្រូវតែមានសុំច្បាប់ទំលាប់ សូមបីទៅបត់ជើងក៏ប្រាប់ដែរថាបងខ្ញុំសុំទៅបត់ជើងបន្តិចអានេះវាអស់ហើយណាអូន របបវានេះវាយោធាយោធាផ្តាច់ការនិងវាហួសនិស្ស័យទៅហើយ អីពូឯងបានខ្ញុំប្រាប់កូនចៅកូនក្មួយថា រឿងសម័យប៉ុល ពត ឬក៏របបប៉ុល ពត ក្មួយកូនទាំងអស់សូមកុំភ្លេចចងចាំនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ សរសេរជាក្រាំងមួយសំរាប់តទៅកូនតទៅចៅទៀត ។

សុជា: ចុះការដែលខ្ញុំមកសួរនេះ តើវាមានប្រយោជន៍អីដល់ប្រជាជនខ្មែរប្តូរដល់ពូដែរ?

ហៀន: ក្មួយមកនេះគឺប្រយោជន៍ដែលមានសារៈសំខាន់និងការរីកចំរើន ម្យ៉ាងទៀតគឺជាបំណងស្វែងរកការនយោបាយដែលមកចង់ដឹងពីជីវប្រវត្តិរបស់បងពីសម័យប៉ុល ពត អីពូឯងបួននេះទៅក៏បួនបានជួយផ្សព្វផ្សាយក្នុងសម្ភាសរបស់បងនិងថាតើនៅរបបប៉ុល ពត និងវាចេះៗមួយគឺវាបានរីចំរើននៅក្នុងនយោបាយមួយដែរ ។

សុជា: ចុះក្រោយមកនេះតើពូមានដែលលឿងរ៉ាវដែលគេបំរុងបង្កើតតុលាការដើម្បីកាត់ទោស មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមអី តើពូមានដែលលឿងទេ?

ហៀន: ដែលលឿង ។

សុជា: លឿងតាមរយៈអីតើ?

ហៀន: តុលាការនេះគឺបងមានទុក្ខមកគឺមួយថាអរ អរត្រង់ថាអោយប្រជាជនខ្មែរដឹងថាទោសខ្មែរក្រហមដែលវាធ្វើបាបប្រជាជនអស់រយៈកាល៣៥ឆ្នាំ៨ខែមកថាតើពួកវាមានទោសកម្រិតណា ។

សុជា: ហើយពូដឹងដំណឹងនិងតាមរយៈណា?

ហៀន: តាមវិទ្យុ ។

សុជា: តាមវិទ្យុប៉ុស្តិ៍ស៊ីយ៉េនឌ័រ?

ហៀន: ប៉ុស្តិ៍ស៊ីយ៉េនឌ័រអា ១០៣ ប៉ុស្តិ៍ F.M យើងឮឆ្លើយ ។

សុជា: ហើយពូលឿងនិងតើពូដឹងថាគេកាត់ទោសត្រឹមមេដឹកនាំត្រឹមថ្នាក់ណាដែរ?

ហៀន: កាត់ទោសខ្មែរក្រហម កាត់ទោសត្រឹមថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រី ។

សុជា: ចុះថ្នាក់ក្រោមនេះគេអត់យកទៅកាត់ទោសទេនៃ?

ហៀន: អត់យកទេ ។

សុជា: ចុះបើតាមគំនិតពូ ពូគិតថាគួរតែយកមេដឹកនាំត្រឹមថ្នាក់ក្រោមៗទៅកាត់ទោសដែរអត់ទេ?

ហៀន: បើតាមគំនិតខ្ញុំត្រូវតែប្រមូល ព្រោះមេភូមិមេឃុំមេសង្កាត់នៅក្រោមនិងក៏វាធ្វើបាបប្រជាជនដែរ ព្រោះការបំពាក់បំប៉នពីពួកនិងមកដែរ បង្កតម្លៃប្រជាជនសម្លាប់ប្រជាជនជាពិសេសអ្នកដែលសម្លាប់ខ្លាំងគឺនៅតាមត្រឹមភូមិថ្នាក់ឃុំឃ្លាំង សម្លាប់ប្រជាជននៅក្នុងសហករណ៍និងធ្វើបាបគ្នាមិនអោយស៊ីឆ្អែត សូម្បីតែគ្នាមានកូនមួយខែក៏អោយធ្វើការដែរ ។

សុជា: ហើយពូគិតថាគួរតែដាក់ទោសត្រឹមកំរិតណាអោយសំនឹងកំហុសទោសរបស់ពួកគេ?

ហៀន: ខ្ញុំបើនិយាយពីដាក់ទោស បើនិយាយពីកំរិតវាត្រឹមថ្នាក់ឃុំឃ្លាំងស្រុកកំរិតត្រូវតែដាក់កុកមួយជីវិតបណ្តោយ អានិងបានតបស្នងសងគុណជាមួយប្រជាជនដែលវាធ្វើបាបអានិងបានវារួចគ្នា ។

សុជា: ចុះពូយល់ថាការកាត់ទោសនិងវាបានផ្តល់ប្រយោជន៍អី ដល់ពូឬក៏ដល់ប្រជាជននិងប្រទេសជាតិយើងដែរ?

ហៀន: កាត់ទោសនិងវាបើតាមខ្ញុំពិនិត្យម្យ៉ាងៗវាក៏បានប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិយើងដែរ ម្យ៉ាងក៏ឲ្យបានអស់ចិត្តពីប្រជាពលរដ្ឋ ។

សុជា: អោយប្រជាពលរដ្ឋអស់ចិត្តយ៉ាងម៉េច?

ហៀន: អស់ចិត្តត្រង់ថាទៅពេលដែលវាធ្វើបាបកម្មជាមួយប្រជាជនកាលសម័យនោះណា ចឹងកាត់ទោសទៅដឹងថាទោសខ្មែរក្រហមអស់រយៈកាល៣ឆ្នាំ៨ខែនិងវាទោសកំរិតនេះ ហើយថ្នាក់ដឹកនាំនេះវាត្រូវកំរិតនេះ ។

សុជា: ហើយពូគិតថាគុណភាពដែលបំរុងបង្កើតឡើងនៅខាងមុខនេះ និងអាចរកយុត្តិធម៌ជូនប្រជាជនខ្មែរយើងបានទេ?

ហៀន: គឺរកយុត្តិធម៌ត្រឹមត្រូវហើយ ។

សុជា: រកយុត្តិធម៌ជូនពូ?

ហៀន: បានជូនខ្ញុំ ។

សុជា: ចុះពូយល់ថាយ៉ាងម៉េចបានជាគុណភាពអាចរកយុត្តិធម៌ជូនពូបាន?

ហៀន: អានេះតាមយល់កំនិតរបស់ខ្ញុំគឺមានថា អង្គការមួយស្វែងរកយុត្តិធម៌មួយអោយប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ  
ណា ហើយអានេះវាជាការត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ ។

សុជា: ចុះពូដែលលឺនិងតើដឹងថាតុលាការនិងមានការចូលរួមពីខាងណាខ្លះ ?

ហៀន: ក្តាប់មិនបានដែរ ដូចថាវាច្រើនពេក ។

សុជា: ដូចថាតុលាការនិងវាមានតែខ្មែរយើងឬក៏មានការចូលរួមពីបរទេសដែរ ?

ហៀន: មានបរទេសដែរ ឧប្បមាធានីពិលុយកាកក់ជួយធ្វើច្បាប់កាត់ទោសខ្មែរក្រហម ។

សុជា: ហើយពូគិតថាការចូលរួមនិងវាអាចផ្តល់យុត្តិធម៌ដ៏សំរាប់ប្រជាជនខ្មែរ សំរាប់ប្រទេសជាតិ ?

ហៀន: បាទ! វាម្យ៉ាងវាផ្តល់យុត្តិធម៌ដល់ប្រជាជនខ្មែរ ម្យ៉ាងដល់នៃវ៉ៃកម្ពុខវ៉ៃកមាត់អោយដឹងពីកំរិតការ  
ដាក់ទោសរបស់ប៉ូល ពត ។

សុជា: ហើយតុលាការនិងគួរតែមានការចូលរួមពីសហគមន៍អឺរ៉ុបចូលរួមដែរឬក៏មិនចាំបាច់ទេ ?

ហៀន: អានេះបើតាមមតិរបស់ខ្ញុំ បើនិយាយអោយចំសមាគមន៍អន្តរជាតិគេមកជួយក៏បានខ្មែរខ្លួនឯង  
ធ្វើផ្ទាល់ក៏បានដែរ អោយតែកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ។

សុជា: អីញ្ចឹងយុត្តិធម៌មានន័យថាម៉េចដែរ ?

ហៀន: ត្រឹមត្រូវហ្នឹង ។

សុជា: តើពូចង់បានពាក្យនិងទេ ?

ហៀន: ចង់បាន ខ្ញុំទៀមទាដែរដល់ពេលអីញ្ចឹងយើងទុកបន្ទាយអីញ្ចឹងទៅ ខ្មែរក្រហមកាប់សំលាប់ប្រជា  
ជនខ្មែរយើងអស់ជាង៣លានជាង គឺថាប្រជាជនខ្មែរយើងត្រូវតែកាប់ហូរឈាមឥតការហើយអត់  
មានអង្គការណាមួយរកយុត្តិធម៌ វ៉ៃកញ្ជ្រោកទោសកំហុសអោយប្រជាជនខ្មែរ អោយវាបានចូល  
ជ្រាបអោយបានថាយល់ដឹងពីកំរិតទោសរបស់ប៉ូលពត ។

សុជា: ពេលដែលតុលាការវ៉ៃកម្ពុខរកយុត្តិធម៌ជូនប្រជាជនហើយ ដូចថាពូអីដែលជាជនរងគ្រោះដែល  
មានបងម្នាក់ឬក៏ពីប្អូនវេទនាទៅក្នុងរបបនិងដែរ ហើយបងម្នាក់ស្លាប់អីញ្ចឹងពូអស់ចិត្តហើយនៅ  
ពេលដែលតុលាការស្វែងរកយុត្តិធម៌ជូនពូ ?

ហៀន: អស់ចិត្តហើយ ។

សុជា: អីញ្ចឹងរាល់ថ្ងៃនេះអត់ទាន់អស់ចិត្តទេ ?

ហៀន៖ នៅតែជេររាល់តែថ្ងៃនិងឯង ចាំមើលអង្គការនិងស្វែងរកយុត្តិធម៌ជូនប្រជាជនហ្នឹង ចាំមើលថា កាត់ទោសៗតែវាមិនចេញនោះណា ចំណែកខ្លួនពូចាំមើលថាអ្នកដឹកនាំកំពូលៗ ដែលចេះដឹងជាងពូ និងថាតើវែកមុខវែកមាត់កាត់ទោសខ្មែរក្រហមកើតឬក៏មិនកើត ។

សុជា៖ អរគុណពូដែលបានផ្តល់បទសម្ភាសអោយពួកខ្ញុំសម្ភាស សូមអរគុណពូច្រើន ។

យោបល់អ្នកសម្ភាស៖ បន្ទាប់ពីយើងបានសម្ភាសជាមួយម្ចាស់ប្រវត្តិម្នាក់រួចមក យើងបានជួបសមាសជា មួយនិងលោកពូម្នាក់ទៀតឈ្មោះ សន ហៀន សព្វថ្ងៃគាត់មានអាយុ៥២ឆ្នាំរស់នៅក្នុងភូមិ អណ្តោត ឃុំបាក់ស្មាដែរនិងស្រុកបារាយណ៍ ខេត្តកំពង់ធំ ចំពោះការសម្ភាសនេះគាត់បានផ្តល់ ពីជីវិតរបស់គាត់នៅក្នុងរឿងកាលពីសម័យខ្មែរក្រហមនិងពីរឿងការចាប់ខ្លួនរបស់យុទ្ធជនពីកម្មាភិ បាលពីតំបន់ភូមិភាគបច្ចេមនិងភូមិភាគកណ្តាល ពីខេត្តកំពង់ចាមពីខេត្តកំពង់ធំនេះទៅហើយនិងការ ចាប់យុទ្ធជនកម្មាភិបាលនៅក្នុងកងពល៣១០ បន្ទាប់ពីការចាប់ខ្លួនរបស់អៀនដែលចោទថានិងបំ រុះរៀបដែនការក្បត់ចង់វៃប៉ុលពតនោះ ចំនុចសំខាន់ពីដែលខ្ញុំសន្និដ្ឋានដែលមានលក្ខណៈពីអ្នកដទៃ ពិមូនមកនោះគឺទី១គាត់ចូលយុទ្ធជននៅឆ្នាំ១៩៧០ ថ្ងៃ៤ខែ៤ នៅពេលដែលគាត់មានអាយុ១៤ ឆ្នាំ ហើយពេលដែលគាត់ចូលទៅមុនដំបូងគាត់នៅទីស្រុករហូតដល់ឆ្នាំ៧១ បានគាត់ផ្លាស់ទៅធ្វើ ទីតនៅទីពេជ្រម ហើយនៅឆ្នាំ៧២គាត់បានទៅវៃនៅសមរភូមិនៅខេត្តសៀមរាប ហើយទៅនៅ ខេត្តសៀមរាបនិងគាត់នៅបានជិត១ឆ្នាំ ហើយគាត់បានវៃនៅសមរភូមិអស់ជាច្រើននៅជិតប្រា សាទអង្គរវត្តនៅភ្នំបាក់ខែង ហើយវៃឡើងទៅជិតស្រុកបាត់ដំបងក្នុងស្រុកព្រះនេតព្រះ វៃទៅ ជិតខត្តមានជ័យ ហើយព័ត៌មាននេះគឺយើងមិនដែលលឺថាខាងខេត្តកំពង់ធំនេះទៅដល់ខាងខេត្តខត្ត មានជ័យដល់ខេត្តបាត់ដំបងទេគឺយើងគ្រាន់តែដឹងថា មួយចំនួនគាត់បានប្រាប់យើងថាបានទៅវៃ នៅខេត្តសៀមរាបដែរ ហើយចំណែកពួកគាត់វៃមានរយៈពេលវែងហើយទៅវៃច្រើនកន្លែងទៀត ចំពោះពូផ្ទាល់គឺគាត់មាននាទីជាអនុប្រធានសេនាធំ តាមសំដីរបស់គាត់រឿងដែលសំខាន់មួយទៀត គឺការដែលគាត់ទៅប្រជុំជាមួយនិងអៀងសារី តាខៀវអ៊ុននិងអំពីការពង្រឹងនយោបាយរបស់ជន កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម នៅក្នុងពេលនិងអៀងសារី ខៀវសំដីហើយនិងតាខៀវបាននិយាយអំពី រឿងខ្សែសេអុំអាវនិងកាសេបេ ចំនុចនេះក៏យើងមានការចាប់អារម្មណ៍ដែរហើយមួយទៀតគាត់ក៏ បានឃើញគេធ្វើទារុណកម្មយុទ្ធជនកម្មាភិបាលពីភូមិភាគខត្តរ ជាពិសេសគឺការចាប់ពូម្នាក់ឈ្មោះ ចនជាតណៈ ស្រុកបារាយណ៍គេយកទៅដាក់នៅកុម្មុយនីពេទ្យកាលម៉ែត្រ នេះហើយជាភស្តុតាង

មួយដែលមានការចាប់ខ្លួនមនុស្សនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ហើយអ្វីត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅធ្វើការនៅ  
ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង តែគាត់ទៅវ៉ៃនៅរៀតណាមនោះគឺគាត់ទៅវ៉ៃបានតែ៣-៤ថ្ងៃទេ ហើយពួករៀត  
ណាមក៏បានចូលទីក្រុងភ្នំពេញ ហើយគាត់ក៏បានរត់ទៅកាន់ព្រំដែនថៃអស់មួយរយៈកាលជា  
បានជិតមួយឆ្នាំបានគាត់វិលត្រឡប់មកស្រុកវិញ ហើយចំពោះការសន្និដ្ឋានរបស់យើងនៅក្នុងបទ  
សម្ភាសនេះគឺយើងយល់ថាគាត់នៅមានរឿងជាច្រើនដែលគាត់និយាយមិនទាន់អស់ ហើយយើង  
គិតថានៅពេលក្រោយ យើងអាចទៅសម្ភាសគាត់បានមួយដងទៀត ដើម្បីសួរនាំពីចំណុចដែល  
យើងមានការសង្ស័យអំពីរឿងការចាប់ខ្លួន ពីព្រោះគាត់មានឋានៈធំដែររហូតដល់ប្រធានវរៈសេ  
នាធំហើយគាត់អាចនៅទីក្រុងភ្នំពេញនិងបានទៅដល់ជិត៣១ ដោយមិនត្រូវគេបានចាប់ខ្លួនគាត់  
ចំពោះអ្នកដែលយើងសម្ភាសមុនៗគឺត្រឹមតែប្រធានកងហ្វីហ្វីន គឺត្រូវបានគេចាប់ខ្លួនហើយនៅ  
ពេលដែលគេចាប់កុយយួន ចាប់អៀននោះហើយ ។

## ចប